Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 314 ՈՒՐԲԱԹ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1885 (Ն. Տ.) 30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1885 14 ՌԷՊԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Յայտարարութեանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել «Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի» ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան, իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده { ارەولك }
غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ	համար	Տարեկան	կանխիկ	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց [illegible] խմբագրութեան վրայ է ։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՄՈՒԼՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Մոսքուայի Ռուսքէ Վետոմոստի ազատական լրագիրն հետեւեալ յօդուածն հրատարակած է իր յունուար 1 թուով ։

«Պարբերական մամուլի պատմութիւնն ընդհանրապէս համանման է ամենուրեք ։ Զանազան երկիրներու ընկերական և քաղաքական կենաց զարգացումն իրարմէ միայն ժամանակամիջոցներով կը տարբերի. իսկ յատկութեամբ միշտ նման է ։ Պարբերական մամուլը քաղաքական և հանրային գրութեան պայմաններու հետ սերտ և կազմակերպեալ կապով միացած լինելուն համար, ամենուրեք համահաւասար աստիճաններով յառաջդիմած է, և տակաւին կը յառաջդիմէ ։ Այս պատճառաւ, մի քանի երկիրներու կամ ազգերու պատմութիւնն և պարբերական մամուլի ժամանակակից վիճակն, որոց մէջ անդրադարձած են նոյն ազգերու անցեալ, ներկայ և ապառնի կենաց պատկերն, ի միասին ուսումնասիրելու պարտաւոր ենք ։

«Մինչեւ ներկայ դարու կէսը եւրոպական պետութեանց մեծ մասի մէջ ընթերցող հասարակութիւնը խիստ փոքրաթիւ էր, և այն ալ ինթելիկենցիայի փոքրիկ խմբակէ մը կը կազմուէր ։ Ինչպէս այս պատճառաւ, նոյնպէս և նորա գոյութեան համար քաղաքական անհաճոյ պայմաններու պատճառաւ, պարբերական մամուլն իւր նշանակութեամբ խիստ ստոր աստիճանի վրայ կանգնած էր. պետական և հանրային կենաց վրայ ալ մեծ ազդեցութիւն չունէր ։ Արհեստով գրագէտներ խիստ քիչ կային. նոցա մեծ մասի համար գրականութիւնն երկրորդական զբաղմունք կը կազմէր, որմէ կը հետեւի թէ գոյութիւն չունէին գրական առանձին մարմին, ընկերութիւն, որ ունենային իրենց գրական ընդհանուր ընկերային, տնտեսական և բարոյական շահերը ։

«Վերջին երեսուն տարիներու մէջ մամուլի գոյութեան պայմաններն ի հիմանց բարեփոխեցան ։ Հանրային կրթութեան ընդհանրական ծաւալումն ընթերցողաց շրջանակը այնպէս ընդարձակեց, որ մի քանի երկիրներու մէջ օրինակ մանաւանդ Գերմանիոյ մէջ, ընթերցող հասարակութիւնը ամբողջ ժողովուրդն է. հետեւաբար, այսպիսի երկիրներու մէջ մամուլի ազդեցութիւնը խիստ զօրաւոր է ։ Մամուլի ընդարձակմամբ առանձին արհեստով գրագէտներու բազմաթիւ ընկերութիւններ հաստատեցան. անհրաժեշտ դատուեցաւ որ գրագիտական մարմինը պետութեան և ժողովրդի հետ իւր հաղորդակցութիւնը կանոնաւորէ. ասոր համար մասնաւոր թերթերու կարեւորութիւնն զգացուեցաւ ։ Այս կարեւորութեան մասամբ գերմանացի գրագէտները գոհացում տուած են ։

«Չնայելով այս ամեն բարեփոխմանց, մամուլն հետզհետէ իւր բարոյական զօրութիւնը կը կորուսանէ հասարակութեան առաջ, և ապականութեան տղմին մէջ թաւալել կը միտի ։ Գերմանացի նշանաւոր գիտնական-մատենագիր և բրոֆէսէօր Կիւրշներ, որ ներկայ 1885 տարւոյ յունուար 1էն սկսեալ Տոյչէ Շրիֆթշթէլէր Ցայթունկ կիսամսեայ թերթի հրատարակութեան ձեռնարկեց, նորա մէջ երկու յօդուածներ հրատարակած է, որով գերմանական մամուլի մտաւորական և բարոյական դրութեան վրայ կը խօսի ։

* * *

«Առաջին յօդուածը—«Հասարակութիւնն ի՞նչ ազդեցութիւն ունի գրականութեան վրայ»—գերմանացի բանաստեղծ և հրապարակախօս Հէնրիխ Թիվլէսի գրչին կը պատկանի ։ Ընդունելով որ հասարակութիւնն ազգային գրականութեան զարգացման վրայ ազդեցութիւն ունեցած է, չը մերժելով այդ ազդեցութեան բնական լինելը, սակայն և այնպէս յօդուածի հեղինակը կը բողոքէ մամլոյ վրայ հասարակութեան ազդեցութեան բացարձակութեանը դէմ, կը բողոքէ գրագէտներու և խմբագիրներու չեզոքութեան և սկզբունքէ զուրկ լինելուն դէմ ։ Ապա, հեղինակն իւր գլխաւոր ուշադրութիւն դարձնելով ընտանեկան լրագիրներու վրայ կը յարէ. ընտանեկան լրագիրն, (ամեն օրէնք իւր բացառութիւնն ունի), այլ եւս խմբագրի գաղափարները չը ներկայացներ. սեփական համոզմունքներ գոյութիւն չունին անոր մէջ. իւր ընթերցողներուն ուսուցանելու և նոցա հետ խօսակցելու բնական եղանակը մէկդի թողած է ։ Նա հասարակութեան ստրուկը դարձած է, միշտ նմա կը հետեւի փոխանակ նորա գլուխը կանգնելու և զայն առաջնորդ անելու ։ Այս իրողութեան մէջ մեղաւորը գլխաւորապէս մրցումն է ։

«Աւելորդ հրատարակիչներու շահերուն գոհացում տալու նպատակաւ մէկը միւսի ետեւէ նորանոր լրագիրներ կը հրատարակուին, որք զանազան ստոր միջոցներով կը յաջողին բաժանորդներ գտնել ։ Ոչ թէ խմբագրական ոգիէ, այլ լոկ առեւտրական շահադիտութեան ոգիէ մղեալ միայն կը հրատարակուին այդպիսի թերթեր ։ Բաժանորդաց աչքը խաբելու համար այլ և այլ ստոր միջոցներու կը դիմեն. օրինակ, անարժէք չնչին մրցանակներ, ամենահասարակ և ամենայիմար պատկերներ, երեւակայութիւն յուզող զգայական անմիտ վէպեր, երեխայական հանելուկներ, առեղծուածներ և խաղեր միայն կը գրաւեն կանոնաւոր և կարեւոր յօդուածներու տեղ ։

«Ո՞վ է մեղաւոր այս խանգարման ու զեղծման մէջ, եթէ ոչ մամուլի ճշմարիտ գործիչներու անտարբերութիւնը ։ Նոցա պարտաւորութիւն է մաքառիլ խմբագրական խարերայութեանց, նենգութեանց և թեթեւամիտ ընթերցող հասարակութեան դէմ ։ Վերջինս ընտանեկան լրագիրներու վրայ կը նայի որպէս զբօսանքի և զուարճալիքի վրայ ։ Բայց պէտք չէ մոռնալ թէ այդ թանկագին զուարճալիք կը դատարկէ բաժանորդաց գրպաններն, և գրականութեամբ կամ կարեւոր գործերով զբաղելու և առաւել անհրաժեշտ և օգտակար գրքեր կարդալու միջոցներէն զանոնք կը զրկէ բոլորովին ։

* * *

«Երկրորդ յօդուածը գրած է Պ. Գերման Բար որ կը խօսի քաղաքական մամուլի անբարոյականութեան մասին ։ Հեղինակն ուղղակի կը ցուցնէ թէ ժամանակակից մամուլը —խիստ քիչ բացառութեամբ— հիմնովին ապականուած է ։ [illegible] զայն հաստատող փորձ մը չտեսնուիր ։ Նոյն ինքն մամուլն իւր բոլոր ուժերով կը ճգնի իւր վրայ մնացած ամենադոյզն յարգանքն ոչնչացնել ։ Նորա մէջ սուրբ բռած բանը մնացած չէ. համոզմունք, իրաւունք, անձնաւորութիւն ամենն հաւասարապէս ցեխի մէջ կը շաղախէ ։ Կարծես թէ ապականելու և ապականելու դժոխային բուռն տենչը մարմնացած է նորա մէջ ։ Կ'ապականէ, կը մոլորեցնէ հասարակաց կարծիքը, կը ստէ, կը կեղծէ. դէպ ի մոլութիւն ու մոլորութիւն կ'առաջնորդէ, և ամեն մարդոց անունները կ'արատաւորէ, եթէ նոքա իւր «Նուագին համապատասխան չպարեն» ։ կը խեղաթիւրէ քաղաքականութիւնն ու քաղաքական կուսակցութիւններն ։ Որովհետեւ թունալից սլաքներն են միայն նորա գործիքն, ո՛վ որ թշնամի կը համարուի՝ նոյն սլաքներու հարուածները կրել դատապարտուած է ։ Նա կը խանգարէ գրական արուեստը, զրկելով հասարակութիւնն ընտիր գաղափարներէ և անուցանելով գրական խոտանութիւններով ։ Կ'ապականէ գիտութիւնը՝ ծախելով և խեղաթիւրելով զայն, իւր անձնական կամ կուսակցական գծուծ նպատակներուն գործիք ընելու դիտաւորութեամբ ։ Կ'ապականէ ամեն զգացմունքը, ճշմարտութիւնն և իրաւունքը ։ Նա դրամատան և Պորսայի նենգութեանց, խարդաւանութեանց և անխիղճ խաբեբայութեանց հլու և հպատակ գործիք մը եղած է . . . և այս ապականութիւնը կ'ընէ անհաւատալի յոխորտանքով և վերջին աստիճան զզուելի հրապարակախօսութեամբ . . . »

* * *

Ռուսքէ Վետոմոստի այս ամենն իւր ընթերցողաց ներկայելէ յետոյ, կը յարէ ։

«Սև է խիստ սև գերմանական ժամանակակից մամուլի այս նկարագիրը. բայց սուտ չէ. այլ ճշմարիտ է ։ Կանոնաւոր և անկեղծ լրագիր սակաւագիւտ է ։ Ի Ռուսիա առաւել եւս վատ է մամուլի դրութիւնը ։ Բոլոր այս Սուվորինները, Միչչերսկիները, Իւզէֆովիչները, Պասսելխոֆները և այլն. և այլն. (ռուս երեւելի խմբագրապետք) ի՞նչպէս կը կատարեն իրենց հրապարակախօսական պարտաւորութիւններ ։ Իբրեւ մաքառման գործիք նոցա կը ծառայէ, ո՛չ թէ համոզեցուցիչ խօսքն և վայելչութիւնը, այլ թուքը, մուրը և նախատինքներն. ո՛չ թէ անկեղծ քննադատութիւնն, այլ հայհոյութիւնք, փողոցային ստոր հայհոյութիւնն ։ Այս կողմանէ Ռուսաց նշանաւոր լրագիրները տակաւին ստորնագոյն վիճակի մէջ են քան Արեւմտեան Եւրոպիոյ լրագիրները ։ Վերջապէս, մեր մէջ ալ կը գտնուին արդէն սեղանաւորական և դրամատնական խարդաւանութեանց հետ միացած խմբագիրներ ։ Զարմանալի չէ եթէ հրապարակախօսներու մեծամասնութեան միակ նպատակը դրամական շահն է այժմ ։

«Մամուլի այս անբարոյականութեան առաջն առնելու ժամանակ է արդէն, կը յարէ ռուս ազատամիտ թերթն, և այս պարտականութեան իրագործումն մամուլի ճշմարիտ բարեկամաց զօրեղ մաքառման ու ընդդիմադրութեան մէջ կը կայանայ ։»

* * *

Ռուսքէ Վետոմոստի ռուսական մամլոյ մասին յայտնած գաղափարն հաստատելու համար, հետեւեալ հետաքրքիր իրողութիւնն յառաջ կը բերէ Մոսկովսկիէ Վետոմոստի լրագրէն ։

«Մոսկուայի ժողովրդական գրքերու հրատարակիչներէն մին տպարան կը տանի մի օրինակ «Անգլիացի Միլորտ Գէորգ» ռուսերէն վէպէն, և կը պատուիրէ անկէ 100,000 օրինակ տպել ։ Տպարանատէրը գոհ մնաց այս առաջարկութենէ . ընելու մեծ բան չունէր . միայն գրաշարներուն պէտք էր յանձնել՝ առանց առաջին սրբագրութիւն մ'իսկ ընելու . բայց շարելու ժամանակ կ'երեւի որ հրատարակչի տուած օրինակէն 20 թերթ պակաս է եղեր . գրաշարները տպարանատիրոջ կը յայտնեն, և այս վերջինս հրատարակչին ներկայանալով, կ'ըսէ .

—Ձեր տուած օրինակի մէջ 20 երես կը պակսի, ուրիշը չունի՞ք .

—Ցոյց տուր նայիմ. հա՛ իրաւ է . բայց ի՞նչ ընենք, այս բաղէն ուստից ուրիշ օրինակ գտնելու է ։ Աղէկ զատ, չարժեր ալ . ինչպէս որ է այնպէս շարունակէ, մի և նոյն է, կը ծախուի ։

—Բայց այս անկարելի է . այստեղ մի վէպ կը վերջանայ և մի ուրիշ վէպ կը սկսի ։

—Այդ ոչինչ . դուն անոր նայէ որ երեսներու թուանշաններն ուղիղ գան, ու ամեն բան կարգին կ'երթայ ։ Ի՞նչ պէտք է այդպիսի յիմար բանի մը համար բեռնակիրին աւելի ստակ վատնել ։ Առանց անոր ալ կը կարդան ։

—Հարի՛ւր հազար օրինակ ։

—Հարիւր հազար բան . հարիւր հազար ալ տպէ . [illegible] վերնագիրը զարդարուն ընել . . . ։

«Եւ այսպիսի անըմբռնելի անմիտ վէպեր հարիւր հազարներով, միլիոններով կը ծախուին . նոցա վրայ կը ծախսուին թերուս մարդոց հազարաւոր ու միլիոնաւոր ռուբլիները ։

«Ե՞րբ պիտի գայ այն ժամանակն որ մեր ժողովուրդ օգտակար և կանոնաւոր գրքեր պիտի կարդայ, կը հարցունէ Վէտոմոստի ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ԹՂԹԱԲԵՐԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ Ի ՍՈՒԴԱՆ

Երեկի թղթաբերով մեր ստացած թղթերու թիւը կը հասնի մինչեւ 24 յունուար, անցեալ չարաթ օրն, այսինքն վեց օր առաջ ։ Այդ թուականին, Անգլիոյ մէջ մտահոգութիւն կը սկսէր պատճառել Սդուարդ զօրավարէն նոր լուրեր չառնուիլը ։ Տակաւին 2-3 օր առաջ առնուած էր զօրավարին 10,000 Արաբաց վրայ տարած յաղթութեան լուրը . բայց անկէ ի վեր նոր լուր մը չառնուիլն աւելի կամ նուազ կասկածներու ծնունդ կուտար ։ Թայմզ իւր ընթերցողներն ապահովելու համար կ'ըսէր յունուար 24 թուով թէ ուղեւորութեան դժուարութիւնք և ճամբուն երկարութիւնն ուշացուցած պէտք է լինին սուրհանդակաց ժամանումը ։ —Բայց Տէյլի-Նիւզի ընթերցողք, որ երեկի թուով տեսան Սդուարդ զօրավարի վիճակին վերաբերեալ պաշտօնական տեղեկութիւնները, կը հասկնան հարկաւ թէ Թայմզի այս բացատրութիւնն հիմա գոհացուցիչ չի կրնար համարուիլ . որովհետեւ անցեալ չարաթ օրէն ի վեր ալ ո՛ եւ է լուր չկայ Սդուարդ զօրավարէն ։

(Այս տողերը շարուելէ յետոյ ստացանք Ռիւդէրի կարեւոր հեռագրեր, զորս տես յԴ. էջ ։)

Գահիրէէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ հեծելազօրաց վաշտ մը հանդերձ 2 թնդանօթներով յունուար 24ին ճամբայ կ'ելնէ Սուաքիմ երթալու համար ։ Երկու օր ետքն ալ դէպ հոն պիտի ուղեւորի հետեւակազօրաց վաշտ մը ։ —Այս ծանուցումէ կ'երեւի թէ, Անգլիացիքն Սուաքիմ-Պերպերի ճամբով ալ կ'ուզեն դիմել դէպ ի Նեղոս և Խարդում ։

ՈՒԺԱՆԱԿ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Անգլօ-իռլանտական Յեղափոխականք ուժանակով սարսափելի գործեր կատարեցին անցեալ շաբաթ օր Լոնտոնի ամենէն երեւելի մասին մէջ ։

Իրարու ետեւէ երեք սարսափելի պայթումներ տեղի ունեցան՝ Ուեսդմինսդըրի պալատին մէջ, ուր է Մեծին Բրիտանիոյ Խորհրդարանն, և Լոնտոնի Աշտարակին մէջ, —Անգլիոյ երկու պատմական շէնքերն և ամենէն հռչակաւորներն ։ Ուեսդմինսդըրի պալատան մէջ գրեթէ բոլորովին կործանեցան Աշա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(139)(

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԳՈՊԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Ը.

Ցնցուելով ետ ցատկեց և սրտատանջութեամբ հարցուց ինքնիրեն թէ ուստից կրնար գալ այս անակնկալ տարափ ։

Իսկոյն հասկցաւ երեւոյթին պատճառը ։

Խորին կարկաջ մը, խոխոջանք և նկուղին մէջ իջած երկրորդ տարափ մը հասկցուցին իրեն թէ գետակին ջուրն այժմ լուսամուտին հաւասարութեան ելած էր ։

—Ա՛, գարշելիները, գոչեց, վերի սահանադուռները բացած և փականները փակած են ։ Ջրանցքը պիտի լենայ, և յետոյ ջուրն այս նկուղին մէջ պիտի վազէ ։ Մեզ ջրահեղձ պիտի ընեն մըկանց պէս ։

Այս պատճառաւ է որ չուզեցին սպաննել մեզ ։ Գիտէին որ ջուրը պիտի կատարէր զայդ պաշտօն ։ Արդէն ծակին հաւասարութեան հասած է ։ Կէս ժամէն նկուղը պիտի լենայ մինչեւ ի ձեղուն և պիտի խեղդուինք ։

Զարհուրած ու շփոթած՝ Բիէտուշ գնաց այն անկիւնն, ուր Թերեզ և Մարթա քովէ քով սեղմուած կեցած էին ։

Օրիորդ Լըքօնթ, իւր ցաւերը մոռնալով, տղեկը կը տաքցնէր իւր թեւոց մէջ և կը ծածկէր համբոյրներով ։

Անունը հարցուցեր էր, և տղեկն ալ պատասխաներ էր ․

—Մարթա Քամպըրմէր է ։

—Մարթա՛, կը կրկնէր Թերեզ ։ Մարթա Քամպըրմէ՛ր, զոր այնչափ կը փափաքէի տեսնել ։

—Այո՛, ըսաւ իսկոյն Բիէտուշ, դուք ազգական էք, և ահա ատոր համար է որ ձեզ սպաննել կ'ուզեն ։

Կը տեսնէ՞ք այս եղածը ։

Ջուրն այժմ ուղխօրէն ներս կը հոսէր լուսամուտէն և ներքնատան գետինը գրեթէ կը ծածկէր ։

Հեղուկ ծածկոյթն արդէն կը թըրջէր նկուղին չորս պատերն, և շատ չանցած՝ ջրհորի պիտի փոխարկէր զայն ։

Մառանը սահանադրան փակոցէն շատ վար գտնուելով, և ջրվէժը յանող հոսանքն ալ առատայորդ լինելով, ներքնատունն արագարար և ամբողջապէս պիտի ողողէր ։

—Լմնցանք, մրմնջեց Թերեզ ։

—Դեռ ոչ, պատասխանեց Բիէտուշ, որ բան մը մտածեր էր ։

Առաւ ճրագն օրիորդ Լըքօնթի ձեռքէն, և վազեց այն կողմն, ուր տակառներ տեսած էր ։

Երեք հատ կային՝ պատին առջեւ շարուած ։

Բիէտուշ տօքքալ անոնց զարնելով ստուգեց որ թափուր էին ։

Այն հին տակառներով ազատութեան սանկեր կազմելու համար՝ պէտք էր զանոնք այնպիսի վիճակի մէջ դընել, որ ծփած ժամանակ չլցուէին ջըրով ։

Խցաններն հանուած էին, հարկ էր ծակերը խնուլ ։

Բիէտուշ՝ իսկոյն իրեն խշտեակ եղած պարկերէն մին դանակովը կտրըտեց և տակառներուն ծակերը խցեց ։

Ցեռոյ զանոնք հրելով գլորեց մինչեւ նկուղին մէջտեղն ։

Արդէն լճակ մը կազմուած էր անդ և հետզհետէ կ'ընդարձակէր ։

Բիէտուշ գնաց բռնեց Թերեզի ձեռքէն, որ իւր դիտաւորութիւնն հասկընալով ոտքի վրայ ելած էր, և ըսաւ անոր ։

—Օրիո՛րդ, այս միջոց միայն կը մնայ մեզ ։ Ջուրն արագապէս կը բարձրանայ ։ Եթէ ուժ և քաջութիւն կ'ըզգաք այս տակառներէն միոյն վրայ պառկելու, և ձեզ ամուր բռնելու, կ'ազատիք ։

—Եւ այս տղա՞ն, հարցուց օրիորդը՝ Մարթան ցուցնելով ։

—Զայն կը հոգամ ես, պատասխանեց քաջ գործակալը . ձեզ ալ կը հոգամ, օրիո՛րդ ։

Տղեկն ուրիշ տակառի մը վրայ կը դնեմ, և ես ձեր երկուքին միջեւ լողալով՝ կը հսկեմ որ չընկնիք, և կը ջանամ մաքառիլ հոսանքին դէմ, որ անշուշտ ետ պիտի մղէ մեզ երբոր լուսամուտին մտնել ուզենք ։

Դժուարին պահ մը պիտի անցունենք, բայց երկար չպիտի տեւէ . ջուրը լուսամուտին հաւասար բարձրութեան հասնելուն պէս պիտի աշխատիմ դուրս ելնել ծակէն ։ Եթէ խրամատը նեղ գայ տակառներուն, դուք ձեր ձեռներն ուսերուս վրայ կը դնէք, տղեկն ալ նոյնպէս կ'ընէ, և գետակն ի վար թող կուտանք մեզ ։ Մի՛ վախնաք, ես ծովախոզի մը պէս կը լողամ, և անվտանգ գետեզրը կը հանենք, հաւատացէ՛ք ինծի ։

—Պատրաստ եմ, ըսաւ Թերեզ ։

—Եւ դո՞ւ, Մարթա՛ ։

—Ես ալ կ'ընեմ ինչ որ ուզէք, պատասխանեց փոքրիկ աղջիկը գլուխը վեր առնելով ։ Կը ճանչեմ ձեզ այժմ ։ Հօրս հետ տեսած եմ ձեզ ։

—Կը յուսամ որ վաղը կը համբուրէք ձեր հայրը, մրմնջեց Բիէտուշ ։

Եւ աղջիկը վերցնելով տակառներէն միոյն վրայ պառկեցուց ։ Օրիորդ Լըքօնթ ալ պատրաստուեցաւ կատարել, երբոր ժամանակը գայ, քաջ գործակալին առաջարկն, որ՝ ոտքի վրայ կեցած՝ ձայնիւ և ձեռօք կը քաջալերէր իւր երկու պաշտպանեալները ։

Ջուրն արդէն իւր ծունկերը կը հասնէր, և ջրվէժի պէս բուռն թափով լուսամուտէն ի վար կը հոսէր ։

Բիէտուշ մարեց իւր մոմն, որովհետեւ իւր յանդուգն փորձը կատարելու համար լուսոյ պէտք չունէր ։ Իւր յոյսը մի միայն իւր ուժին, իւր ճարպիկութեան, ինչպէս նաեւ Աստուծոյ պաշտպանութեան վրայ դրած էր, որ երբէք չլքաներ հարստահարեալները ։

Թ.

Մինչդեռ Բիէտուշ կը ճգնէր սարսափելի վտանգէ մ'ազատել զԹերեզ Լըքօնթ, զՄարթա Քամպըրմէր և զինք, Պ. Լըքօք Սավիննիի եկեղեցւոյն շուրջը կը թափառէր՝ դառնապէս ցաւելով որ իւր հաւատարիմ օժանդակը չէր երեւնար ։

Նախընթաց իրիկունն, երբոր զիրենք լրտեսող Պ. Ֆուէնէյի աղջնէն փախչելու համար յանկարծ բաժնուած էր անկէ, խօսք տուած էր որ հետեւեալ իրիկուն նոյն ժամուն գիրար տեսնեն նոյն տեղ ։

Եթէ Բիէտուշ չէր երեւնար, անշուշտ ձախորդութեան մը հանդիպած էր, վասն զի երբէք չէր սպասեցներ իւր վարպետը ։

Այսպէս կը խորհրդածէր Պ. Լըքօք, և բուռն սրտատանջութիւն կ'զգար այս անհասկնալի բացակայութեան վրայ, որ մեծ տագնապի մը մէջ կը ձգէր զինք ։

Ցորմէհետէ ոստիկանութիւնն իւր գործերուն խառնուած էր, ծերունին կ'զգար որ իւր վիճակը դժուարացած էր, և թէ լաւ գործ մը չպիտի կրնար ընել այդ երկրի մէջ ։

Իւր շարժմունքն ու գործերը պիտի լրտեսուէին, և ոչ եւս կրնար երթալ Անգլիացւոյն տունն, որոյ մտերմական յայտնութիւններն ընդմիջուած էին ամենէն շահագրգիռ վայրկենին ։

Բիէտուշ, ընդհակառակն, ոչ ումեք կասկածելի էր . կրնար ուղածին պէս երթեւեկել, և վարպետը մտադիր էր բոլորովին անոր յանձնել իւր յաջողապէս սկսած հետախուզման շարունակութիւն ։

Ցորմէհետէ կարդացած էր լրագրի մը մէջ թէ իւր որդւոյն խնդրած վերաքննութիւնը մերժուած էր, Պ. Լըքօք ոչ եւս կ'ապրէր ։ Կ'ուզէր ժամ առաջ Փարիզ վերադառնալ, որպէս թէ հոն երթալովը դատապարտելոյն վիճակը կրնար փոխուիլ ։

Տակաւին ձեռք չէր անցուցած անոր անմեղութեան ապացոյցները, բայց կը թուէր իրեն թէ հաւաքած նշանները կը բաւէին պատժոյ յետաձգում մը շնորհելու համոզել դատական իշխանութիւնն, և գրեթէ որոշած էր երթալ համարձակաբար գտնել իւր վաղեմի բարեկամն, հանրային ապահովութեան վերատեսուչն, և ամեն բան խոստովանիլ ։

Սակայն չէր ուզեր իւր ետեւ թողուլ զԲիէտուշ, և չէր գիտեր ինչպէս իմացնէր անոր թէ ինք Փարիզ կը վերադառնար ։

Ռաֆըլ Ժէնքին և Ընկ. տան ներկայացուցիչն և Տօֆինեայի փերեզակն իրար չճանչող համարուած էին ։ Եթէ Պ. Արիսթիտ Շալիւմէ, Կրան-Վէնքէօրի օթեւանը մնալով Բիէր Բալարտիէ հարցնէր, իսկոյն կասկած կուտար պանդոկապետին, և այդ անբացատրելի այցին լուրը կը տարածուէր երկրին մէջ ։

Այս ծանր անպատեհութենէն ազատ մնալու համար էր որ Պ. Լըքօք իւր օժանդակին հետ ամեն օր տեսակցելու տեղ մը նշանակած էր . բայց Բիէտուշ վրիպեր էր ժամադրութենէն, և հաւատալի չէր որ հետեւեալ օրը պիտի գտնուէր անդ ։

Պ. Լըքօք որոշեց չսպասել նմա, այլ առաւօտեան առաջին կառախմբով Փարիզ չուել և իրիկուան ուրիշ կերպարանքով մը վերադառնալ, որպէս զի կարող լինի սուտ փերեզակին բնակած պանդոկն օթեւանիլ ։

(Շարունակելի)

տականաց և Պահպանողականաց Բոու-օրէօ-Բեան որոնցն, և յայտ մնացուեցաւ Գեօրգիօս Գեօրգեան երեւելի արանց, մասնաւոր ձեւով։ Աշտարակին մէջ ալ Ջինտոյի մասը խորտակուեցաւ։

Տարօրէն օրերն հասարակութեան թոյլատրեալ է այցելել այս երկու դաստիարակ շէնքեր։ Կ'երեւի թէ Ֆէնիանք, — որոց գործն է անշուշտ —, այս առիթէ օգուտ քաղելով իբրեւ պարզ այցելու ներս մտած, և ռմբանակի կտորները զետեղած են այլ և այլ տեղեր, որոշեալ ժամու մը մէջ պայթելու համար։ Որովհետեւ պայթումներու տեղի ունեցած միջոցին շատ այցելուներ կային, սարսափահար եղան ամէնքն ալ։ Երկու ոստիկան և այցելու մը ծանր վիրաւորեալ․ վիրաւորներ և մարողներ շատ կան։ Ֆէնիաններու նպատակն էր անշուշտ Անգլիոյ ամենէն երեւելի շէնքերուն, ազգային հնութեան կանգուն մնացած երկու արձաններուն զարնելով՝ ազդել ժողովրդային երեւակայութեան վրայ․ և այս նպատակ իրացաւ։ Բոլոր Անգլիա զբաղեալ է չարաթ աւուր պայթմանց խնդրով։ Կը գանգատուի ոստիկանութեան անկարութենէն, որ այսպիսի մեծամեծ եղեռնագործութեանց առաջքն առնուլ չկարենալէ զատ, ցարդ յանցաւորներն ալ չէ կրցած գտնել։ Կ'երեւի թէ սպաննեալ երկու ոստիկանաց մին Ուեսդմինսդրի պալատան մէջ կասկածելի ծրար մը գտնելով, քննել ուզեր է, և նոյն միջոցին պատահեր է աղետալի պայթումը։ Նիւթական վնասներն հարիւր հազարաւոր ոսկւոյ կը համին, թողլով որ շատ բաներ անփոխարինելի են, իբրեւ յիշատակ հնութեան։ Հանրային կարծիքն սաստիկ յուզուած է, և խիստ միջոցներ կը պահանջէ Իռլանտացի Յեղափոխականաց դէմ։

* * *

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

Բրուսիոյ և Ռուսիոյ կառավարութիւնք կը զբաղին կնքելու դաշնագիր մը, որով փոխադարձաբար իրարու պիտի յանձնեն այն քաղաքական յանցաւորներ, որք Բրուսիոյ կամ Ռուսիոյ մէջ ոճիրներ կը գործեն, կամ կը փորձեն գործել, վեհապետաց և կառավարութեանց դէմ, և սահմանակից երկիրը կ'ապաստանին։ — Ծանօթ է թէ ուրիշ երկիրներ քաղաքական յանցաւորները չեն յանձներ անոնց յատուկ կառավարութեան, ապաստանարանի իրաւունքն անբռնաբարելի նկատելով։ Բայց յեղափոխական տարրոց դէմ Ռուսիա և Բրուսիա միեւնոյն շահն ունենալով, դիւրաւ համաձայնած են՝ այս իրաւունքը քաղաքական յանցաւորաց ձեռքէն առնլու համար։

* * *

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ թագաւորն, երկրաշարժէ վնասեալ ժողովրդոց այցելելէ յետոյ, յունուար 22ի գիշերը վերադարձաւ Մադրիտ։ Դիտմամբ գիշերը վերադարձաւ, որպէս զի քաղաքական ցոյցեր չլինէին, և բարեգործութիւն մը քաղաքականութեան չվերագրուէր։ Այնու ամենայնիւ խուռն բազմութիւն համախմբեալ էր կայարանին շուրջ, և ուրախութեան ցոյցերով ընդունեց իւր վեհապետն։ Ալֆոնսօ թագաւորն անշուշտ լաւ գործ մ'ըրաւ հետեւելով Իտալիոյ Ումպէրթօ թագաւորին տուած ազնուական օրինակին, որ, ինչպէս կը յիշուի, առաւել վտանգաւոր անձնուիրութիւն մ'ըրաւ, այցելելով Նապոլիի հիւանդանոցաց, երբ սարսափելի ախտն ամենէն աւելի կատղած կ'ըլլէր։

* * *

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ Երեսփոխանաց ժողովն, հանրային կարծիքէ մղեալ, զիջում կ'ընէ Պիսմարք իշխանին, երբեմն ալ յետս կը կոչէ իւր որոշումներ։ Այսպէս, յունուար 23ին նոյնութեամբ քուէարկեց Հարաւային Ափրիկէի հետազօտութեանց համար Իշխանին խնդրած 150,000 մարքի վարկը, զոր ի սկզբան զլացել կ'ուզէր իւր մասնախմբին որոշմամբ։

* * *

ՔԱՄԲՈՃ

Քոշինշինի Փրանսական կառավարիչն ըզ Միրամօն գնդապետը զրկեց Քամբոճի ապստամբաց դէմ, որոց երեւումն անցեալները ծանուցինք։ Ըստ պաշտօնական հեռագրոյ, առաջին կռուոյն մէջ ապստամբք յաղթուած և ցրուցան եղած են։ Անոնց Սիվոթա անուն պետը փախեր է վիրաւոր։ Բայց թէ արդեօք ապստամբութիւնը վերջացա՞ծ է, այդ չի ծանուցուիր։ Թերեւս Ֆրանսացւոց գործողութեան արագութիւնն ուժովնալու ժամանակ չէ թողած ապստամբներուն։

ՀԱՍԱՆ ՖԷՀՄԻ ՓԱՇԱ

Թայմզ լրագրին Բարիզի թղթակիցը կը ծանուցանէ յունուար 22 թուով թէ, Հասան Ֆէհմի փաշան Պերլինի մէջ ո՛չ Պիսմարք իշխանը տեսաւ, ո՛չ ալ գերմանական ուրիշ քաղաքական անձ մը, և Բարիզի մէջ ալ, ընկերակցութեամբ Էսատ փաշային, լոկ քաղաքավարական այցելութիւն մը տուաւ Պ. տը Ֆէրրիի։ Ամենուրեք Հասան Ֆէհմի փաշան իւր պաշտօնին նկատմամբ լռութիւն պահած լինելով, միտքերն յոյժ զբաղեալ են գտնելու նորա պաշտօնին ինչութիւնն, և այս լռութեան պատճառները։ Հասան Ֆէհմի փաշա կ'երեւի թէ միայն Անգլիոյ մէջ քաղաքական բանակցութիւններ ընելու պաշտօն ունէր։

* * *

ԳՆԴԱՊԵՏ ՊՐԸՆԱՊԻ

Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէջ շատ ցաւ պատճառեր է Պրընապի գնդապետին սպանումն ի Սուտան, ինչպէս ծանուցինք երէկ։ Շատ քաջ և համակրելի զինուորական մ'էր։ Արկածալից կեանք մ'ունեցած էր։ Կը յիշուի թէ վերջին ռուսո-թուրք պատերազմին ժամանակ Պէյքըր փաշային հետ Օսմ. զօրաց գլուխը գտնուեցաւ ի Րումէլի, և Քամէրլիի հռչակաւոր նահանջին ատեն յաջողապէս կատարել տուաւ Օսմ. զօրաց։ Պլէվնայի պաշարումէն յետոյ Ղազի Օսման փաշային քով երթալու յանդուգն փորձեր ըրաւ, բայց չյաջողեցաւ։ Պրընապի գնդապետը քաղաքականութեան մէջ ևս բաժին ունէր, և Փոքր Ասիոյ բարենորոգմանց ու երկաթուղեաց վերաբերեալ ծրագիրներու մէջ խօսող մ'էր միշտ։ Թուրքիոյ անկեղծ բարեկամ մ'էր։

* * *

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիա նոր զօրախումբ մը կը պատրաստէ Կարմիր ծովու եզերքը զրկելու համար։ Իտալիա չուզեր եղեր որ Օսմ. զօրքեր երեւան Կարմիր ծովու նաւահանգիստներն, բայց Օսմ. կառավարութիւնն այդպիսի որոշում մը չունի դեռ։ 20ի չափ իտալական զրահաւորներ կը պատրաստուին [illegible] և Միջերկրեայն եզերաց վրայ Իտալիոյ շահերը պաշտպանելու համար։ Այլ ո՞ր ուղղութեամբ.—Այդ մասին որոշ բան մը չի ծանուցուիր։ Իրողութիւնն այն է թէ, քաղաքականապէս թէ զինուորականապէս, Իտալիա ոգի ի բռին կ'ուզէ նետուիլ Եգիպտական հանգոյցին մէջ։ 20,000 զօրք կը պատրաստէ, և կարծողներ կան թէ Մասովայի և մինչեւ իսկ Սուաքիմի վրայ աչք տնկած է։

* * *

ԱԴԷՆ

Ադէնէ յունուար 24 թուով կը հեռագրուի թէ Բ. Դուռն, առիթ չթողլու համար Ֆրանսացւոց, որք կ'ուզէին գրաւել զՇէյխ Սայիտ, ուր հատ Օսմանեան զինուորներով գրաւել տուած է այդ տեղ գտնուած փոքրիկ ամրոց մը։

* * *

ՌՈՒՍԻԱ

Հանրային կրթութեան նախարարութիւնը հանրային դպրոցաց տնօրէններուն շրջաբերական մը զրկելով պատուիրեց որ հանդիսաւոր կերպիւ տօնեն Կիւրիլոս և Մէթօտիոս սուրբերուն հազարամեակն, և այս առթիւ մէկ օր արձակուրդ տան աշակերտաց։ Նոյն հրաւէր ուղղուեցաւ նաեւ Բեդրպուրկի գերմանական վարժարաններուն։

Վլատիմիրի կառավարչութեան մեծագոյն գործարանաց միոյն մէջ, ուր 7,000է աւելի անձինք կ'աշխատին, ծանր անկարգութիւնք տեղի ունեցան, ինչ ինչ վարչական տնօրինութեանց պատճառաւ, որք կը դպչին գործաւորաց շահերուն։ Զօրք ղրկուեցաւ զսպելու այս անկարգութիւններ։

Ներքին գործոց, դատական գործոց և կրթական գործոց երեք նախարարները, Ռուսիոյ Սինոդին Պրոքուրորին կամ ընդհանուր դատախազին հետ համաձայնութեամբ, որոշեցին ջնջել Ջան անուն լրագիրն, որ նոր տարիէն սկսեալ կը հրատարակուէր։ Այս նոր թերթ «վտանգաւոր» ձգտումներ ունի եղեր։

* * *

ԲՈԼՈՆԻԱ

Կայսերական ուքազ մը հրատարակեցաւ յունուար 21ին, ծանուցանող թէ Քիէֆի, Բոտոլիոյ, Վոլինիոյ, Վիլնայի, Գրոտնոյի, Կովնոյի, Վիդեպսքի, Մոհիլէֆի և Մինքսի բոլոնական գաւառաց մէջ Բոլոնիացւոց հող ստանալու և իբրեւ գրաւ և կամ լոկ վարձով հողի տէր լինելու իրաւունքը կը ջնջէ։ Բաժանորդական և այլ ընկերութիւններն ալ 200ական դեսեատինէն հողէ աւելի չպիտի կրնան ստանալ։ Աւասիկ ամենամեծ հարուած մը բոլոնական ազգութեան։ (Մէկ դեսեատին 1,500 մեդր չափ է։)

* * *

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թէհրանէ կը հեռագրուի թէ 1,000 պարսիկ զօրաց գունդ մը Աստրապատ երթալու վրայ է, այն կողմի Թիւրքմէններուն վրայ պարսկական իշխանութիւնը վերահաստատելու և անխռով պահելու համար։ Բայց որովհետեւ ռուս կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ այն կողմեր իւր հովանաւորութեան ենթարկեալ են, պիտի բողոքէ եղեր Թէհրանի կառավարութեան ընթացքին դէմ։

* * *

ԱՆԳԼԻԱ

Որովհետեւ Պէացրիս իշխանուհւոյն ամուսնութիւնը մերձ է, և որովհետեւ սովորութիւն է որ, արքայական գերդաստանի անդամ մը ամուսնացած ատեն կառավարութիւնը տարեկան թոշակի մը յատկացումը կը խնդրէ Խորհրդարանէն, Արմատականք այժմէն կը պատրաստուին Խորհրդարանին քուէարկել չտալու իշխանուհւոյն համար այդ թոշակը։ Արմատականք կ'ըսեն թէ Վիքթորիա թագուհւոյն համար ամէն տարի քուէարկուող ահագին գումարները չեն գործածուիր, և հետեւապէս թագուհին կրնայ իւր աղջկան թոշակ մը տալ, առանց նոր բեռ մը դնելու ազգին վրայ։

* * *

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Փորձ փորձուեցաւ դժոխային մեքենայով մը սպաննելու Չիլիի հանրապետութեան Նախագահը, բայց անյաջող եղաւ։ Կը կարծուի թէ փորձին հեղինակն է Պէրուացի մը, որ իւր ազգին Չիլիցւոց երեսէն կրած ամօթալի պարտութեան վրէժը կ'ուզէր լուծել։

— Պրազիլիոյ եպիսկոպոսք մեծ ուխտագնացութիւն մը կը պատրաստեն դէպ ի Հռոմ։ Հարիւրաւոր Պրազիլիացի ջերմեռանդ Կաթոլիկներ պիտի բերեն ներկայանեն Պապին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս արդէն ծանուցեր էինք, Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Հայրն Սրբ. Պատրիարքարանի գործակատար Թրէնկեան Աբրահամ էֆէնտիի հետ երէկ Բ. Դուռն երթալով, Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշային ներկայացաւ և բերանացի ուղերձով մը շնորհակալութիւն յայտնեց Ն. Բարձրութեան և համայն Նախարարութեան, որք զինքը պատուած էին տեղապահական պաշտօնին հաստատութեամբ, միանգամայն Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենաց համար բարեմաղթութիւններ ըրաւ։

Մեծ-Եպարքոսն, ի պատասխանի Գեր. Տեղապահ Հօր ուղերձին և մաղթանաց, Հայ ազգին նկատմամբ իւր բարձր համարումն յայտնեց, և յանձնարարեց Ն. Գերապատուութեան որ փութայ ամենայն վստահութեամբ Բ. Դրան ներկայացնել ազգային խնդիրներն, յընդփոյթ կարգադրութեան, ի գոհութիւն ազգին։

Գեր. Բուսաճուղեան Հայր Ն. Բարձրութենէն գտած այս սիրալիր ընդունելութեան համար կրկին շնորհակալութիւն յայտնելով, մեկնեցաւ, և անտի՝ առաջնորդութեամբ Եպարքոսական Թէշրիֆաթճի պէյի օգնական էֆէնտիին, Արտաքին և Ներքին գործոց նախարարներուն, Դատական և Կրօնական գործոց նախարարի տեղապահ Բեհճէթ փաշային, Պետական խորհրդոյ նախագահ փաշային, Կրօնական գործոց տեսուչ Ձիլէր պէյին և Մեծ Եպարքոսի Թէշրիֆաթճի պէյին այցելութիւն տուաւ։

Ն. Գերապատուութիւն՝ վաղը Կայսերական պալատը պիտի երթայ առաջին սենեկապետին ներկայանալու, և անտի Սերասքերական դուռն երթալով, այցելութիւն պիտի տայ Սերասքեր Օսման փաշային։

Ուսումնական խորհրդոյ ԽԱ նիստն տեղի ունեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Գալաթիոյ։

Խորհուրդն զբաղեցաւ Բերայի և Վանայ վերաբերեալ կրթական խնդիրներով և վաւերացոյց Խասգիւղի հոգաբարձութեան ընտրութիւնն։

Նախընթաց նստի որոշման համաձայն Խորհրդոյն անդամներէն մին անձամբ Սամաթիա գնացած և քննած ըլլալով տեղւոյն Ս. Սահակեան վարժարանի Նախակրթարանի դադարեալ կառավարիչ Պ. Մանուէլ Միրիճանեանի նկատմամբ եղած ամբաստանութիւնն, յայտնեց թէ յիշեալ անձին վրայ եղած կրկին ամբաստանութեանց մին՝ այն է աղօթքն արգիլած լինելու պարագայն, թիւրիմացութեան արդիւնք է լոկ․ իսկ երկրորդ պարագայն՝ այն է նշխարքի կտորը նետելու ամբաստանութիւնն, ապացուցուած է լինելն։ Ուստի, Ուսումնական Խորհուրդն յատեան իւր կոչելով յիշեալ Պ. Միրիճանեանը, վկայագիրն ետ առաւ, և արգիլեց պաշտօն վարել ազգային վարժարանաց մէջ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն։

Ուսումնական Խորհուրդը պիտի բանակցի այս մասին Կրօնական ժողովոյ հետ։

Ի նպաստ Գատը-գիւղի Արամեան վարժարանին կազմուելիք ընտանեկան պարահանդէսն, որ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր տեղի պիտի ունենայ, գիւղին թատրոնին մէջ, մեծ յաջողութիւն կը խոստանայ։ Գատը-գիւղի հայ երիտասարդութիւնն, որ ազգային կրթական հաստատութեանց 'ի նպաստ տրուած հանդէսներու համար իւր աջակցութիւնը չէ զլացած, այս անգամ եւս գովելի եռանդով կ'աշխատի նպաստել իւր թաղային վարժարանին։ Յանձնախումբ մը՝ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Շահպազ Կ էֆ.ի, մեծ փութաջանութեամբ կ'աշխատի ամեն սուղ, և միւս կողմէ ջանք չխնայեր պարահանդէսին շքեղութեան համար։ Թատրոնը գեղեցկապէս կը զարդարուի այժմէն Պարսկական՝ ընտիր գորգերով, ելեքտրական լոյսեր պիտի արձակուին. Նուագածուաց ընտիր խումբ մը պատրաստուած է։

Վստահ ենք որ կրթասէր ազգայինք արժանապէս պիտի քաջալերեն յանձնախմբին գովելի ջանքը։

Հայազգի ճարտար արուեստագէտ Սրապեան Պետրոս էֆէնտիի «Մշեցի Աղջիկ» իւղաներկ պատկերի վիճակահանութիւնն, որ անցեալ հինգշաբթի օրը պիտի կատարուէր, յունուար 24ի յառաջիկայ հինգշաբթի աւուր թողուած է։

Ինչպէս կը յիշուի, այս վիճակահանութեան հոգն ստանձնած է Ճանըմեան Մեծ. Մկրտիչ էֆէնտի, որ սիրայօժար կաշխատի սոյն ձեռնարկին յաջողութեան համար, ի քաջալերութիւն գեղարուեստից։ Կը յուսանք թէ արուեստասէր ազգայինք այս վերջին շաբթուան մէջ պիտի փութան գնել մնացեալ տոմսերն և քաջալերել Սրապեան էֆէնտիի աշխատութիւններն։

Թուրքի իւր այս աւուր թուով ամբողջապէս թարգմանած է մեր երկուշաբթի աւուր թուով հրատարակեալ խմբագրական յօդուածն, «Հայք ի Կովկասիա և Ռուսական քաղաքականութիւն» վերնագրով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եգիպտոսի խնդրոյ կարգադրութեան համար Ֆրանսայի ներկայացուցած հակառաջարկներուն Անգլիոյ կողմէ ընդունուածն լինելու զրոյցը, զոր յիշատակեցինք չորեքշաբթի աւուր թուով, հետզհետէ ստուգութիւն կը գտնէ Բերայի լաւատեղեակ ակմբոց մէջ ստացուած տեղեկութեանց նայելով։ Այդ տեղեկութիւնք, որք Լոնտրայէն հաղորդուած են, կը ծանուցանեն թէ Անկլօ-Ֆրանսական համաձայնութիւնք կրնայ իբր կիսով աւարտած գործ մը նկատուիլ։ Վերջին բանակցութիւնք կարծել կու տան թէ Ֆրանսայի հակառաջարկները գրեթէ անփոփոխ պիտի ընդունուին Բրիտանական կառավարութեան կողմէ, վասն զի Լորտ Կրանվիլի քանի մը դիտողութիւններն ընդդիմութիւն մը չյարուցին ի Փարիզ։

Սիւրմէնէի նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Ֆէհմի էֆէնտի Տրապիզոնի գաւառին Վագֆըքէպիր անուն գաւառակին կառավարիչ անուանեցաւ։

Վեհ. Սուլթանն աւելի առաջ հրաման բրած էր որ Մարմարայի վերջին հրդեհէն հրկիզեալ մէն մի ընտանեաց երեքական ոսկւոյ առատ բաշխուի։ Ն. Վեհափառութիւնն այս անգամ ևս հրամայեց որ իւրաքանչիւր հրկիզելոց 126 ական ղրուշ տրուի, որպէս զի խեղճերը դիւրութիւն ունենան իրենց աւերակներուն վրայ գէթ մէկ մէկ խրճիթ կառուցանելու։

Ծովային Նախարար Հասան փաշա քանի մ'օրէ ի վեր անհանգիստ լինելով բացակայ կը գտնուի իւր պաշտօնատեղիէն։

Լա Թիւրքի կիմանայ թէ Մահսուսէի ընկերութեան Կրէտէի գործակատար Իպրահիմ Հիլմի էֆէնտի մայրաքաղաքս հրաւիրուած է՝ յիշեալ ընկերութեան դեր-տնօրէնի պաշտօնին կոչուելու համար։

Բաթհէնթի տրոց խնդիրը քննող յանձնաժողովն այս կիրակի օրը պիտի գումարի արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ, և կը յուսացուի որ այս կարեւոր խնդիր իւր լուծումն ստանայ ի մօտոյ։

Ամերիկացի Պէյտան զօրավարն Օսմանեան բանակին մէջ ծառայութեան մտաւ ֆէրիգութեան աստիճանաւ, ինչպէս որ ծանուցած էինք կանխաւ։ Եւ պաշտօն ունի բանակին և ծովային պաշտօնատան գործարաններու վրայ հսկողութիւն ընել։

Պէյտան փաշա տարեկան 50,000 ֆրանք թոշակ պիտի ստանայ։

Դաւէրէէ Էլ-Աչրամ լրագիրը կը գրէ թէ Նուպար փաշա հեռագիր մ'ստացեր է Պլիւմ փաշայէն, որով այս վերջինը կը ծանուցանէ Խտիւին կառավարութեան թէ՝ Լորտ Կրանվիլէն խնդրած լինելով որ իւր երկիրը վերադառնալու արտօնութիւն տայ իրեն, նախարարը փափաք յայտներ է որ քիչ մ'եւս մնայ ի Լոնտրա, վասն զի կը յուսայ որ Եգիպտական խնդիրը լուծում մը կ'ստանայ մօտ ժամանակէն։

Թուրք հետեւեալ կերպիւ կը խօսի Թուրքօ-Ռուսական համաձայնութեան մը զրոյցներուն նկատմամբ, զոր յիշատակեցինք երէկ։

Կայս. Կառավարութիւնն այժմեան դաշնադրութեանց պահպանմանը միայն կը փափաքի և միւս տէրութիւնք ալ համամիտ են իրեն այդ մասին. մինչեւ իսկ քանի մը ռուսական թերթեր կըսեն թէ Թուրքօ-Ռուսական դաշնագրութիւն մը կնքելու խօսք կայ։

Ցորչափ Ռուսիա իւր այժմեան խաղաղասիրական ընթացքին հետեւի և դաշնադրութիւններն յարգէ, բնական է որ իւր և Թուրքիոյ միջեւ համերաշխութիւն պահուի, և Ռուսիա ստանայ այն դիրքը զոր Անգլիա ունէր երբեմն յԱրեւելս. Այս բան անտարակոյս չհամաձայնիր Մեծին Բրիտանիոյ շահուց։ Ինչ որ ալ լինի, Եգիպտոսի մէջ Ռուսիոյ հետեւած քաղաքականութիւնն արժանի է ուշադրութեան գրաւելու։

Վեհ. Սուլթանը լսելով թէ Հալէպի կայսերական Ճէպէլի Իսա ագարակին մէջ թաղուած Յակոբ Նահապետի մեծ եղբօր՝ Եսաւի՝ ինչպէս նաև քանի մը Շէյխերու դամբարաններն ու աղօթարանները ժամանակի բերմամբ հինցած և խարխուլ վիճակ մ'ստացած են, հրաման ըրաւ որ այդ հաստատութիւնք շքեղապէս վերանորոգուին ծախքն արքունի գանձէն հոգացուելով։

Բաց աստի, Նորին կայսերական վեհափառութիւնն հրամայեց նաեւ որ յիշեալ ագարակին հասոյթէն տարեկան գումար մը յատկանայ այդ հաստատութիւնները միշտ լաւ վիճակի մէջ պահելու համար։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարի խորհրդական Սիպայիթ էֆէնտի պաշտօն տրուեցաւ աչքէ անցունել այն պայմանագրի ծրագիրը, զոր Բ. Դրան և Օսմանեան պանքայի ներկայացուցած դրամատեարց խմբակը պիտի կնքեն՝ երկաթուղեաց միացման գործոյն առթիւ։

Կը յիշեն ընթերցողք թէ վախճանեալ Հիւսէյին Հիւսնի փաշան զարմանող բժշկաց միջեւ կարծեաց անհամաձայնութիւն կը տիրէ, ի սկզբանէ անտի՝ վախճանելոյն հիւանդութեան տեսակին վրայ, և այս առթիւ բուռն վիճաբանութիւնք եղան լրագրաց միջոցաւ։ Այժմ կ'ըսուի թէ Կ. Պոլսոյ բժշկական ընկերութիւնը մտադիր է իւր այս աւուր նստին մէջ քննութեան առնուլ եղած վէճերն և արդիւնքը լրագրաց հաղորդել։

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր լուրեր կը ծանուցանեն թէ իտալական [illegible] անուն զրահաւորն, որոյ մէջ կը գտնուէին Ասապ գնացող սպայակոյտի սպայք, զօրականք, թնդանօթք, պատերազմական պաշարք և այլ նիւթեր, այս երկուշաբթի կամ երեքշաբթի օրը Բոր-Սայիտի մօտ ջրանցքին մէջ ընկղմեր է։ Թէպէտ և անմիջական օգնութիւնք հասեր են զրահաւորն ազատելու համար, սակայն չկարծուիր որ յաջող արդիւնք մ'ունեցած լինին։

Այս պատահար, որուն պատճառաւ բաւական պիտի յապաղի Իտալական արշաւոյ գնդին յԱսապ կամ ի Մասովա ժամանումը (վասն զի տարածուած այլ ընդ այլոյ լրոյ նայելով ճիշդն յայտնի չէ), զարմանալի կը թուի մանաւանդ անոր համար որ յիշեալ զրահաւորը շատ ծանր կերպիւ բեռնաւորեալ լինելով, որոշուած էր որ Բոր-Սայիտի մէջ իւր բեռը թեթեւցնէ ջրանցքը մտնելէ առաջ։ Իտալական արշաւոյ գնդին հրամանատար Պէրթէլլի ծովակալն ալ ընկղմեալ շոգենաւուն մէջ կը գտնուէր։

Այս արշաւանաց յատկացեալ միւս երեք զրահաւորք տակաւին Բոր-Սայիտ չեն հասած։

Սաատէթ կը ծանուցանէ թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրահանգ տուեր է Ելմտական Նախարարութեան որ և է թերհաշիւ չվճարել կառավարական պաշտօնատանց ամսականներուն ի հաշիւ։

Թուրք լրագիրը կը կարծէ թէ այս որոշման շարժառիթն է ի մօտոյ մէկ մէկ ամսական վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնէից։

Ֆրանսական Բարեգործական ընկերութեան պարահանդէսն երէկ գիշեր ամենայն շքեղութեամբ կատարեցաւ Վէրտիի թատրոնին մէջ։

Պարահանդէսն սկսաւ կէս գիշերէն երկու ժամ առաջ և տեւեց մինչեւ առաւօտ։ Բոլոր օթեակները լի էին ամեն ազգէ ընտիր հանդիսականաց բազմութեամբ, որոց ներկայութիւն քաջալեր մ'էր անշուշտ Բարեգործական ընկերութեան։

Հայազգի հանդիսականաց մէջ կը գտնուէին Ասլեան Ջանիգ, Եսաեան, Մօլճ Անթուան էֆէնտիներն և այլք։

Ֆրանսական դեսպանին մայրաքաղաքս բացակայ գտնուելուն պատճառաւ պարահանդէսին ներկայ գտնուեցաւ դեսպանատան գործակատար պարոն Ուիլմ, որոյ օթեակը մտած ժամանակ նուագարանք սկսան ֆրանսական ազգային Մարսէյեզը երգել։

Պարերը մեծ ոգեւորութեամբ շարունակեցին մինչեւ առաւօտ։

Թուրքիոյ տպագրատանց համար նոր կանոնագիր մը պատրաստելու պաշտօնով Բ. Դուռը կազմեալ յանձնաժողովն իւր տեղեկագիրն աւարտելով Պետական խորհրդոյ մատուցած է զայն։ Այս նոր կանոնագիր՝ Պետական խորհրդոյ կողմէ քանի մը փոփոխութիւններ կրելէ յետոյ՝ Վեհ. Սուլթանին վաւերացման պիտի ենթարկի։

Կը յիշուի թէ արտաքին գործոց նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականք առեւտրական դաշնագրի երկու ծրագիր պատրաստած էին, մին Եւրոպական դաշնադրութեանց օրինակին վրայ և միւսը Բ. Դրան և օտար տէրութեանց միջեւ յառաջագոյն կնքեալ դաշնադրութեանց հետեւելով։

Մաքսատան վերատեսուչ Էտիպ էֆէնտի ևս իւր կողմէ ուրիշ ծրագիր մը ներկայացուցած էր։

Թարիք կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռն իրաւագէտ խորհրդականաց կողմէ պատրաստեալ երկրորդ ծրագիրն ընդուներ է։

Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա՝ իւր թարգման Միքայէլ էֆէնտին Պարսկական դեսպանատունը զրկելով տեղեկութիւն խնդրեց Միրզա Մոհսին խանի հիւանդութեան վիճակին վրայ։

Մոհսին խան ապաքինելու վրայ է։

Բ. Դուռն հրահանգ տուաւ օտար երկիրներու մէջ գտնուող Օսմանեան դեսպանատանց, որպէս զի Եւրոպիոյ այլեւայլ երկիրներու մէջ դիւանագիտաց վայելած իրաւանց վերաբերեալ բոլոր կանոնագրերն և հրամանագրերն հաւաքելով Կ. Պոլիս ղրկեն։

Բ. Դուռը մտադիր է յատուկ կանոնագիր մը պատրաստել այս մասին։

Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ հիւպատոսական դաշնադրութիւն մը կնքելու համար սկսուած բանակցութիւնք գոհացուցիչ կերպիւ առաջ կը տարուին։

Ռումանական կառավարութիւնը վերստին խնդրած է Բ. Դռնէն, որպէսզի առեւտրական դաշնադրութեան մը կնքման համար բանակցութիւնք սկսին։

Մաքսատան վերատեսչութիւնն սկզբամբ ընդունած է Ռումանիոյ հետ դաշնադրութեան մը կնքումը, սակայն կը պնդէ որ ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգաց հետ կնքեալ դաշնադրութեանց օրինակին վրայ կնքուին։

Նիկոմիդիոյ և Պոլուի միջեւ Կեսարիոյ թղթաբերը կողոպտող աւազակներէն մինչեւ ցարդ ձերբակալուածներն, որոց նախնական հարցաքննութիւնները Պոլուի մէջ աւարտած են, երէկ մայրաքաղաքս բերուելով կեդրոնական բանտը դրուեցան։

Անգղիական լրագրաց մէջ հրատարակեալ վիճակագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կիպրոս կղզւոյն մէջ այժմ կան 162 յունական, 75 թուրք, 5 կաթոլիկ և 1 հայ վարժարանք։ Յունաց նախակրթարանք այս հաշուոյն մէջ չեն։

Յունաց վարժարանը կը յաճախեն ընդ ամենն 8000 աշակերտք, և Թուրք վարժարաններն ալ 3000 իսլամ աշակերտք։

Մայրաքաղաքիս Վէզիր խանին մէջ բնակող Սիմոն անուն Յոյն տպագրիչ մ'՝ միեւնոյն խանի մէջ բնակող Մէհմէտ անուն ուրիշ տպագրի մը դէմ ատելութիւն ունենալով, նախընթաց գիշեր դաշոյնով վիրաւորեց զայն։ Մէհմէտ ստացած վէրքէն մեռաւ, և Սիմոն, որ փախած է, կը փնտռուի ոստիկանութեան կողմէն։

Հակառակ ոգելից ըմպելեաց վաճառման վերաբերեալ օրինաց, ժամանակէ մ'ի վեր Գասըմ փաշայի մզկիթին քովերը գինետուններ բացուած լինելով, ոստիկանութեան Նախարար Քեամիլ պէյ հրահանգ զրկեց Բերայի կառավարչին որ անմիջապէս գոցէ զանոնք։

Թէրճիւմանը Հագիգաթ կիմանայ թէ անցեալները կամուրջի գործակալի մը հետ ձերբակալուողն ոչ թէ հրեայ, այլ հայ երիտասարդ մ'է եղեր, Պահճէ-Գաբու գտնուող վարսավիրայի մը աշկերտ։

Նախընթաց օրն Էվգաֆի նախարարութեան պաշտօնէից անցեալ օգոստոս ամսականը վճարուեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՌՈՒԹԷՐ

ՍԹՈՒԱՐԴ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

Գահիրէ, 27 յունվար

Մեծ սրտատանջութիւն կը տիրէ միշտ Սըր Հէրպերթ Ստուարդ զօրավարին վիճակին վրայ, հակառակ լորտ Ուոլսլիի ապահովիչ հեռագրին որ երէկ կը ծանուցանէր Սըր Է. Պէյրինի թէ, իւր ձեռք առած կարգադրութեանց համեմատ, լուրեր կ'սպասէր այս իրիկուն (27 յունվար) կամ վաղը։ — Իրլ զօրավարին գունդը զօրացուցիչ կերպիւ կը յառաջանայ Նեղոսն ի վեր։

ՀՕՊԱՐԹ ՓԱՇԱ

Լոնտրա, 27 յունվար

Կալէսի իշխանին հրաւիրմամբ, Հօպարթ փաշա իւր բնակութիւնն իշխանին Սէնտրինկհէմի դղեակին մէջ հաստատեց։

ՄԵԾ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ Ի ՍՈՒՏԱՆ

Գահիրէ, 28 յունվար

Նոր ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ ընդ մէջ Ստուարդ զօրավարին և ապստամբաց, որք ի Մէթէմմէ ամրացած էին։ Կըուին յոյժ ծանր եղաւ ։ Թշնամին , մեծ կորուստներ կրելէ յետոյ , վերջապէս վանեցաւ իւր բռնած դիրքերէն , զորս Անգլիացիք գրաւեցին ։ Անգլիացւոց կորուստներն ալ յոյժ մեծ եղան ։

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՆԳԱ

Լոնտրա , 22 յունվար

Պատրաստ մետաղադրամ — յաւելում — անգլ. ոսկի	630,000
Գանձնօթք ի պահեստի — յաւելում — անգլ. ոսկի . . .	909,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր նուազում — անգլ. ոսկի . .	306,000

Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ 45 1/4 %

Անգլիոյ պանքան %ին 4 որոշեց իւր տոկոսը ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա , 18 Յունվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 3/8
3 » » » (վճառնի)	110
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 85
» » » (վճառնի)	22 32 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ .... ղհկ....	8 36
Պօրսայի գոցուելէն վերջը » ...	8 36
Բերայի մէջ » ...	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ » ...	8 39
Բարձրագոյն գին » ...	8 39 1/2
Նուազագոյն » ...	8 39
Կէս օրին » ...	8 39 1/2
Իւնիֆիէէ Եգիպտական (գ. կ.)...............	74 17 1/2
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	74 17 1/2
Բերայի մէջ	— —
Այս առտու բացուեցաւ գ. կ.	74 35
Կէս օրին	74 30
Հէվալէսիզ	15
Բեքօր գոնսօլիտէի.......................	—
» իւնիֆիէի	—
Փոխառութիւն 1863 ....Ֆր.	74
» 1865 .... »	57
» 1869 .... »	50
» 1873 .... »	44
Գօն տիւ Թրէզօր ....Անգլ. Լիր....	21
Բաւմէլիի երկաթուղի .... Ֆր. ...	45 75
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ .... »	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի .... »	70

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ .... (գ. կ.) Անգլ. Լիր....	3 15
Քրէտի Ժէնէրալ .... » » Օսմ. Լիր....	6 30
Պանք տը Գոնս .... » » » ...	5 05
Սօս. Շանժ է վալէօր... » » Օսմ. Լիր....	3 20
Թրամուէյ .... » » » ...	265

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի .... ղրշ. ...	100
20 ֆրանքնոց .... » ...	87 29
Անգլիական ոսկի .... » ...	110 25
Բօլ Իմբէրիալ .... » ...	90 10
Քրիմից .... » ...	51 15
Բուլղըր Թղթադրամ .... » ...	8 53
» արծաթ .... » ...	89 10
Ֆիօրին .... » ...	9 2
Մէճ. արծ. (տարբ.)......................... » ...	108 3
Վեշնոց .... » ...	102 35
Հինգնոց .... » ...	102 35
Մէթալիք .... » ...	99
Պղինձ .... » ...	860
Թղթադրամ .... » ...	3200

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն , 28 Յունվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	99 13/16
Օսմ. բացուեցաւ	15 7/8
» » գոցուեցաւ	15 7/8
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11 1/8
» » 1869	9 7/8
» » 1871	70 3/4
» » 1872	19
» » 1873	8 5/8
Փոխառութիւն 1877	83 3/4
Պանք Օթօման	13 3/4
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	96 5/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	66 7/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	89
Տայրա Սանիէ	64 3/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	88
Հնդկարական պարտաթուղթ 1877.......	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	

Վիեննա , 28 Յունվար ժամ 10 վ. 30 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 10
Օսմանեան երկաթուղի	22

Բարիզ , 28 Յունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %.......բաց	109 95
» 3 %.......բաց	79 87 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	16 07 1/2
» » գոցու. (գ. կ.)	16 15
» » 1865	56
» » 1869	50
» » 1873	44
Օսմանեան երկաթուղի	45
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	596 25
Գրէտի Լիօնէ	537 50
» Ֆօնսիէ (գ. կ.)	1318 75
Բաժնետոմս Լիօնի (գուբ. կոր.)	1265
Սուէզի ջրանցք	1863 75
Ռուսական 5% 1877ի (գ. կ.)	99 1/2
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)	97 60
Եգիպտական միացեալ գոց	337 50
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)	60 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	405
5% Հելլենական (գ. կ.)	— —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 32

ԲԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Յունվար 27 ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ , 4 1/2 %.......	110
Օսմանեան »	16 25
Եգիպտական միացեալ	339 37 1/2

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՆԱՅ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Արեւելք իւր ծագման օրէն ի վեր ազգային բարեգործական և կրթական հաստատութեանց պաշտպան կանգնած լինելով , կը համարձակիմ յանուն Վասպուրականի որբ և աղքատիկ մանկութեան՝ խնդրել որ հաճիք հրատարակել նաեւ Վանայ աղքատիկ Որբանոցի , տեղւոյս այդ միակ մարդասիրական հաստատութեան վերաբերեալ գրութիւնները ։

Սոյն հաստատութեան մէջ կը պատսպարուին և տեղական պիտոյից համապատասխանող ուսումնական յայտագրի մը համեմատ Վանայ համար կարելի եղած կրթութիւն մի կ'առնուն 20 որբ և աղքատիկ մանուկներ և 60 թոշակաւորք , յորոց բազումք կէս կամ աւելի պակաս թոշակով ընդունուած են ։

Յայտագիրն յերկուս բաժանեալ է , նախակրթարան և ուսումնարան , երկոքին եւս քառամեայ շրջաններով ։ Նախորդ 1884 տարւոյ մէջ ունէինք նախակրթարանի Ա. Բ. Գ. և Դ. դասարանները և ուսումնարանի մէջ Բ. և Գ. դասարաններ ։ Իսկ ներկայ շրջանի մէջ (1885) նախորդ դեկտ. ամսոյ 15 էն մինչ 23 ի ներկայութեան ձեռնհաս եկեղեցական և աշխարհական անձանց կատարուած 1884 թուականի տարեկան քննութեանց արդիւնքին համաձայն՝ պիտի ունենանք նախակրթարանի Ա. դասարանը 7 , Բ.ը 8 . Գ.ը 17 , և Դ.ը 11 աշակերտօք . իսկ ուսումնարանի մէջ պիտի ունենանք Ա. դասարան 6 , Գ. դասարան 15 , և Դ. դասարան 6 աշակերտօք ։ Վերջինները որ մէկ տարիէ զկնի ընթացաւարտ պիտի լինին , նախորդ շրջանի կէսէն սկսեալ տեսական և գործնական մանկավարժութիւն եւս կ'ուսանին և արդէն զանազան առարկայներ կը դասախօսեն նախակրթարանի և ուսումնարանի Ա. դասարանի մէջ ։ Ուսուցիչն է համբաւաւոր Պ. Ս. Մանդինեանցի ընթացաւարտ աշակերտ Թիֆլիզեցի Մեծ. Պ. Տ. Փիրումեանց ։

20 սաներէն 11 ն կը գտնուին այժմ յուսումնարան , մին Ա. , 4ն Գ. և 5ն Դ. դասարաններու մէջ . իսկ 9 ն տակաւին նախակրթարանի մէջ կ'ուսանին , մին Ա., 2ը Բ., 5ն Գ. և միւսն Դ. դասարան ։

Աստ ի դէպ է յիշել որ այս 20 սաներէն ի զատ , Խնամատարի կազմութենէն , այն է 1878 յուլիսէ ի վեր 15է աւելի որբ գաւառացի և քաղաքացի որբ և աղքատիկ մանկունք եւս ոմանք քանի մ'տարի խնամուելէ և ուսմանց մէջ բաւական իսկ յառաջդիմելէ զկնի հետզհետէ մեկնած են։ (Հարկ է գիտնալ նաեւ որ Որբանոցս մանող այս 35 մանկունք—մնացեալք և հրաժարեալք—գրեթէ ամենքն ալ այրուբենէ ընկալած են)։

Որբանոցս կ'ստանայ մի քանի օրաթերթեր և հանդէսներ (նուէր կամ գնուած) . ունի իբր 400 հատոր ընթերցանութեան մատեաններէ և դասագրքերէ բաղկացեալ գրադարան մը , և դասատուք , յորոց ոմանք ինչպէս Մեծ. Տիգրան Ամիրճանեան , Տիգրան Փիրումեան , Նիկողոս Կիւլէսէրեան և Նշան Ղարասէֆէրեան էֆէնդիք , պաշտօնէութիւն եւս կ'ունեն , տեղւոյս ամենէ ձեռնհաս ուսուցչաց դասուն կը պատկանին ։ Հաստատութեանս բարեկարգութեան , յառաջդիմութեան և մեր բազմակարօտ հայրենեաց մի օր պիտանի անդամներ հասցնելու նպատակին համար ոչ ինչ չ'խնայուեր ըստ չափու մեր ձեռնհասութեան ։

Թէեւ 1883 ամի հաշիւներէն (հրատարակեալ Կ. Պոլսոյ , Իզմիրի և Թիֆլիզի լրագրաց մէջ) 10 ոսկւոյ փոքրիկ գումար մը միայն կ'աւելնար 1884 տարւոյ ենթադրեալ 180 ոսկւոյ ծախուց հանդէպ , և թէպէտ վերջին 1884 տարւոյ շրջանի մէջ բազմիցս չաբաթներով մի փող իսկ չէր գտնուեր մեր ձեռք , սակայն մենք անդրդուելի մնացինք ամէն ճգնաժամերու մէջ և որոշած ենք շարունակել հաստատութիւնս ։

Ի վերջոյ կուգամ ի խորոց սրտէ երախտագիտութիւնս մատուցանել հրապարակաւ Ամեն. Խրիմեան սրբազանի և Վանի Կամսարական պէյի , որոց յատուկ պաշտպանութիւնը ամէն առթիւ վայելած եմ , որպէս նաեւ տեղւոյս Առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Պօղոս Սրբազանի , որ կրցած ժամանակ իւր աջակցութիւնը չզլանար ։ Շնորհ մեծ ունիմ առ խմբագրութիւնս Մասիս օրաթերթի , Արձագանքի եւ այլոց , որք հաստատութեանս տեղեկագրերը և զանազան գրութիւնները ամէն անգամ սրտասիրաբար հիւրընկալած և հրատարակած են . ինչպէս նաեւ առ Գեր. Տ. Խորէն Ծ. Վ. Ստեփանէ որ բարեհաճած է իւր խմբագրած «Մանկավարժանոց» անուն ամսաթերթէն մի օրինակ նուիրել հաստատութեանս ։

Դարձեալ ուսանող քուերաց ազգային ոմն Վանեցի Կ. պէյի ձեռօք ըրած իբր 15 ոսկւոյ նպաստովը , Մեծ. Աւետիս էֆէնտի Թընկըրեան իւր համակրելից ջանքերովն ի Կ. Պոլիս , Մեծ. Նազարեանց Նազարէթ և Փէրսիգեան Յակոբ էֆէնդիք յԵգիպտոս բացած հանգանակութեամբ , ուր իրեանց վեհանձն առատաձեռնութեամբ գլուխ կանգնած են Բարձր. Նուպար և Թագւոր փաշայք , Մեծ. Վրթանէս էֆ. Փափազեան ի Ռուսաստան և ի Պարսկաստան սկսած հանգանակութեամբը , և Մեծ. Մարտիրոս Ջիրաճեան, Նահապետ Մոմճեան և Յովհաննէս Սանթուրճեան էֆէնդիք ի Կ. Պոլիս հաւաքած նուէրներովը հզօր զօրավիգն եղան մեզ մեր ճգնաժամերու մէջ , որով և մեր անմոռաց երախտագիտութեան վրայ արդար իրաւունքներ ստացան ։ Աստ գեղեցիկ առիթ մը կը ներկայանայ ինձ ի մասնաւորի սրտագին շնորհակալութիւնս հրապարակաւ մատուցանելու առ Մեծ. Յովհաննէս էֆ. Սանթուրճեան որ 2 տարիէ աւելի ժամանակամիջոցի մը մէջ գովելի եռանդով և արդիւնաւոր եղանակաւ կը վարէ Կ. Պոլսոյ ներկայացուցչի պաշտօնը , գործ մը որ որչափ պատիւ կը բերէ իւր ազնիւ ոգւոյն , նոյնչափ եւս կը քաջալերէ զիս յանդուգն ձեռնարկութեանս մէջ ։

Գալով մեր հայրենակցաց , երախտապարտ ենք Վանայ ամէն դասակարգի ազգայնոց , որոց նուէրները , ինչպէս նաեւ վերոյիշեալ հանգանակութեանց ցուցակները 1884 տարւոյ հաշուեկշռին հետ ուրոյն հրատարակութեան պիտի տամք ։ Աստ դարձեալ յատուկ շնորհակալութիւններ ունինք մատուցանելու հրապարակաւ առ Գաբամաճեան Մեծ.Փանոս և Պետրոս էֆէնդիք , որք ամէն առթիւ հաստատութեանս նպաստամատոյց լինելէ ի զատ , Որբանոցիս նախակրթարանի մէջ սան մ'ալ աւելցուցին իւրեանց պաշտպանութեան ներքեւ ըստ օրինակի Վանեց. Կ. պէյի ։ Նոյնպէս առ Ազնուաշուք Յարութիւն էֆ. Թէրզիպաշեան որոյ Նախաձեռնութեամբ և Արժ. Տ. Մեսրոպ Քահ. Փափազեանի և Մեծ. Յարութիւն Գալճեան և Փանոս Կոսպարեան էֆէնտիներու մասնակցութեամբ այս տարի մեր յունիսի ճգնաժամին մէջ բացուած մասնաւոր հանգանակութեամբը որբերն արձակուելու վտանգ մ'անցուցին ։ Շնորհակալութիւն նաեւ Մեծ. Սահակեան Վարդան , Հիւսեան Միհրան , և Գալճեան Գալուստ էֆէնտիներու , որք Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդիսին մէջ գումար մը հանգանակեցին ի նպաստ Որբանոցիս ։

Չեմ կրնար իմ յատուկ շնորհակալութիւնս չ'յայտնել նաեւ երբեմն Մասիս օրաթերթի և այժմ Արեւելքի թղթակցաց , որք ստէպ Որբանոցիս մասին ազգայնոց տեղեկութիւններ տալու բարեսրտութիւնը կը ցուցնեն ։

Իսկ Արեւելքի խմբագրութիւնդ իւր համակրանքն և պաշտպանութիւնը նուիրելով Որբանոցիս , Վասպուրականի որբ և աղքատիկ մանկութեան և մասնաւորապէս արդէն Որբանոցիս մէջ պատսպարուած անտուն , անտէր , անհայր և անմայր հէք մանուկներու խնամարկութեան և կրթութեան դատին հզօրապէս նպաստած պիտի լինի ։

Տեսուչ Որբանոցի Խ. Ընկ.
Համբարձում Երամեան

ԳՐԱԿԱՆ

«ԹՈՐՈՍ ԱՂԲԱՐ»

Գեր. Գ. Վ. Սրուանձտեանցի «Թորոս Աղբար» ի Բ. հատորի , որ տպագրութեան յանձնուած է և մէկ երկու ամսէն ի լոյս կ'ելնէ , Նախաբանէն կը քաղենք հետեւեալ կտորը .

1881-82ի ձմեռը՝ Կեդր. վարչութեան որոշմամբ ի Բաղէշն էի Վանէն եկած , տեղւոյն հայ ժողովրդեան ծանուցեալ ծանրագոյն խնդրոյն առթիւ ։ Օրհնեալ է Աստուած որ յաջորդեց ի փառս իւր։ Անտի Թեղուտայ վանքն ու գեղը , և Մշոյ Առաքելոց վանքը Արուեստասիրաց ընկերութեան բացած երկրագործական վարժարանը տեսակցելու համար պաշտօն տուած էր ինձ Սիւնեաց Կեդր. պատուական Յանձնաժողովն։ Ապրիլ ամիսն էր երբ անցայ Մշոյ դաշտը . այդ հիանալի , հոյակապ և մշտամաստ դաշտը և իւր շրջապատող անտառոտ լեռները, Ջուխուրայ չամերը , ամբողջովին ողողեալ էին ձեանց հալքերով , և գեղեցիկն արեգական ծլեցուցեր էր հազար ու բիւր տեսակ կանանչներ ու ծաղիկներ. բնութիւնը յուսալից ոգեւոր վերածնած էր գարնան զեփիւռին հետ. կռունկն, արագիլն, սարեակն և հազար կերպ թեւաւորք ու եղանակաւորք կը կենդանացնէին այդ օրհնեալ հողն. ձիեր, քուռակներ, գոմէշներ, եզներ, կովն և իւր հորթը, մաքին և իւր գառնուկը, այծն և իւր ուլը, կը վխտային, կը կարկաչէին, կը բառաչէին, կը բայէին, և այնքան անուշութեամբ ու երանութեամբ կը լնուին մեր սրտերը, որ այլ ևս դրախտին չէինք ցանկար, զի դրախտը գտած էինք . . . ։ Վերջապէս ընդ երեկն կը հասնինք Ա. գիւղն Հաւլոյ, ուր տեսայ ժողովեալ գրեթէ գեղացի բոլոր Հայերը, որոց դէմքին վրայ խորին միշտ ի վարանումն կը տեսնէի։ Ողջունելէն և զիրենք հարցունելէն ու օրհնելու զկնի,—կը զարմանամ, ըսի, ինչո՞ւ լուծք չէք հաներ, ինչո՞ւ արտերը չէք հերկեր, այգիները չէք փորեր. տանը նստելու պարապ մնալու օ՞ր է . . . ։—«Մենք պիտի չվարենք, չփորենք, չցանենք, չանկենք այլ ևս», ըսին ինձ, դառնութեամբ սրտի . . . և ծանուցեալ բացատրութիւններն երկարօրէն մտիկ բրի, որոց եզրակացութիւնն էր թէ՝—«Մեր եզներն ու կովերն անգամ կուշտ խոտ ու յարդ չեն ուտեր, և մենք միշտ անօթի, մերկ, տուրքի ու պարտքի տակ, արեւու ու ձիւնի տակ կը մնանք . . . ոչ կամք կայ և ոչ կարողութիւն որ աշխատինք . . . որոշեր ենք որ երկրէն ելնենք. ամբողջ ձմեռն մինչեւ օրս այդ կը մտածենք. բայց խօսքերնիս չենք կրնար համաձայնել. ո՛ւր երթանք կ'ըսենք . Ռուսի հողն երթանք, Աճմու հողն երթանք, Մըսըր երթանք, մեռնինք՝ խօ՛ մեռնինք, իսկ եթէ ապրինք՝ կտոր մը մարդու պէս ապրինք . . . այս ի՞նչ է մեր քաշածը . . . ։»

Այժմ վարանման վիճակն իմ վրայ տիրեց. բաւական վշտակրելէս զկնի, խօսեցայ թէ ինչքան անհնարութիւն, դժուարութիւն, կորուստ և մահ կայ գաղթելու ճանապարհին վրայ, և թէ՝ լաւ է քիչ մը եւս սպասել, համբերել, Թագաւորը պիտի յիշէ իւր ժողովուրդը, Աստուած պիտի ողորմի վերջապէս, օրեր պիտի փոխուին, չարերը պիտի պատժուին, աղէկ կառավարիչներ և արդար դատաւորներ պիտի ղրկէ Թագաւորը, և զձեզ պիտի մխիթարէ ևն. ։

Մինչ ես օրինակներով կը ջանայի համոզել զիրենք թէ՝ ամէն երկիր գիշեր կը լինի, խաւար կ'ունենայ, բայց չէ՞ որ Աստուած ամէն օր առաւօտ կը բանայ, լոյս կուտայ մեզ, ձմեռուանէն յետոյ՝ կուգայ գարուն. ամէն ինչ՝ չորցած, քաղուած, տրորուած ու գօսացած հողը՝ Աստուած կրկին կը կանանչցնէ գարնան արեւով. կը հալին ձիւները, կը տաքնան օդերը, կը ծաղկին դաշտն ու ծառերը, այսպէս և մեր վիճակը կը նորոգուի շնորհիւ մեր հայրախնամ Վեհ. Սուլթանին։ Յանկարծ ծերունի մը բերնէ կցորդ իմ ձայնիս կրկնեց, ու մատով ցոյց տուաւ գեղի առջեւի մարգագետինը.—«Եղբարք, ասաց, տեսէք աս չայիրը. գեղի տաւարը, գնացողի էկողի գրաստները ամէն օր կը կոխկռտեն ու կը կրծեն, հեմէ կանանչ է, կանանչ է. ինչի՞, որ իր արմատը կը մնայ իր տեղը. մեր ազգ չէ որ մինչեւ այսօր այնքան կոխկռտուեր, ճափուեր, քաղուեր է, նորէն կանանչցեր է իր տեղին վրայ. մենք կը չորնանք, կ'ոչնչանանք, թէ որ մեր տեղն ու մեր հողը փոխենք. եկէք մ'ընէք, Աստուծոյ ողորմութիւն շատ է, Թագաւորի ռահմ շատ է . . . » ։

Այս ծերունւոյն խօսքերը և տուած օրինակը կրնան ամէն տեղի Հայոց վրայ ալ տպաւորութիւն ունենալ։ Արդարեւ ժողովրդեան մը ու ազգի մը կեանքը հոգեկան կապեր ունի իր ծնած հողին ու արեւին հետ, իր հօրն ու մօր գերեզմանին հետ, գետին և աղբիւրին հետ, աղբիւրին և ծաղկին հետ, աստղին ու ամպին հետ, վանքին և սուրբին հետ, թռչնոյն և անտառին հետ, թմբուկին ու պարին հետ, գոմին և գոմէշին հետ, հորթիկին և գառնուկին հետ, թոնիրին և մոխրին հետ. «Ո՜ տայր ինձ զծուխն ծիրանի , և զառաւօտն Նաւասարդի, զվազելն եղանց, և զվարգելն եղջերուաց, մեք փող հարաք և թմբկի հարկանէաք » ։ Ահա քեզ թագաւորի մը հոգեկան կարօտ, մեր Արտաշէսին։ Որքան հայ ժողովուրդ մը, որ կրնայ մաշուիլ և կորչիլ այդ կարօտութեանց պատճառաւ անգամ։ Դիտա՞ծ է արդեօք, երբ մէկը առաջին անգամ իր ծնած տեղէն պանդխտութեան դիմէ ուր որ լինի, գնացած տեղը հիւանդութիւն մը կ'ունենայ, և չբացատրուիր թէ ո՞ւր տեղը կը ցաւի. օդոյ և ջրոյ փոփոխութեան կուտան շատեր այդ բանը, բայց ոչ, պէտք է ըսել հայրենական տան կարօտը կրելու հիւանդութիւնն։ Ես իսկ յաճախ ենթակայ եղած եմ, շատերու վրան ալ տեսած եմ։ Ո՞ւր կը մնայ հապա գաղթականութիւնը, որ բոլորէ՝ անդարձ պանդխտութիւնն։ Սիրտ և հոգի կրող գաղթականի մը հարցուցէք, թէեւ ունենայ փարթամ և անդորր վիճակը, հառաչանօք կը յիշէ իւր թողած վայրը . . . ։ Եւ միթէ ամէն գաղթողը կը յաջողի՞. հազարներէն հազիւ մէկը։ Ինձ ծանօթ է թէ քանիցս մեր գաւառներէն գաղթել ուզողները՝ դրացի պետութենէն պատասխան ընդունած են բնակելու Կովկասէն հեռու։ Ինչո՞ւ։ Որպէս զի չտեսնան Մասիսը, չտեսնան Արարատը, հեռի Գեղամայ ծովէն, Արագածի հովերէն, հեռի նոյն իսկ Տփղիսի Հայերէն, որք կենդանի շղթայ մի են այդ լերանց, հողին ու ջրին, և հողմոց տալուն առնելուն։ Այո՛, գիտեն պետութիւնները թէ՝ խոտն իր արմատին վրայ կը զարգանայ և կը կանանչի։

Միթէ հնա՞ր կայ պատասխանելու անոնց, որք կ'ըսեն թէ բարեկեցիկ վիճակը հերիք է ազգի մը կեանքին համար, երբ նա մանաւանդ կը տանի իւր հետ իւր կրօնքն ու լեզուն, կը կառուցանէ եկեղեցի, վարժարան, ունի քահանայ, ուսուցիչ, և ալ ինչո՞ւ պիտի կորսուի նա։

Իմ ընթերցողաց ծանօթ է խորամանկն Շահաբաս, որ Սպահանի մէջ ամէն ընդարձակութիւն տուաւ իր տարաւած Հայոց . անձամբ կը պատուէր անոնց կրօնական տօները , կը շնորհէր և կը նպաստէր փառաւոր եկեղեցիներ շինելու, կը պսակաւորէր կղերն , բայց միշտ ախ ու վախ կը լսէր Ջուղայեցի գաղթականներէն ։

—Ի՞նչ կը պակսի ձեզ. ահա տուն , պատուական վայր ձեր բնակութեանց, ազատութիւն, համակրանք, վաճառականութիւն, շահ, վայելեցէք և Շահին համար աղօթք ըրէք ։

—Էջմիածնի՛ն զրկուեցանք, հառաչեցին ամենքը իրենց սրտերէն . . . ։

Էջմիածին. բառ մի էր, որ ժողովրդեան հազար տեսակ հոգեկան խղճերը կը բացատրէր ։ Բայց և քիչ մնաց որ այս անմեղ ու բնական իղձը անհետ ընել տալ զԷջմիածինն, որպէս զի անհետէր Հայոց սրտերէն ու հոգիէն այն կարօտը ։ Մտածեց Շահն քակել այդ Աստուածաշէն հիմունքը, և Սպահանի մէջ կառուցանել զայն ։ Հազիւ զգալով անմեղներն իրենց նուիրական զգացմանց յայտնելուն ծանր մեղքը և անոր ծայրագոյն հետեւանքը, յաջողեցան համոզել զՇահն և միայն քանի մը քարեր բերել տրուեցաւ Էջմիածնէն, և Ս. Լուսաւորչին աջը . . . ։

Անցաւ սակայն հետզհետէ այդ սերունդն, և գաղթականութեան հաստատութիւններն աստ և անդ բաժիններ առին։ Հնդկաստանի Հայք ամենէն երջանիկ գաղթակա՞նք եղան ։ Յիշե՞նք նաեւ ի Լեհաստան գաղթեալ Հայք , և մեծաւ մասամբ այսօրուան Ռումանիոյ Հայք, ևն. ամէնն ալ հայ լեզուն և հայ կրօնքն իրենց հետ տարած , ու բաւական տարիներ ալ պահած էին . բայց թող գիտցող մը թող բաղդատէ այսօր գաղթելոց և մնացելոց թիւերը, և քննէ թէ ի՛նչ պատճառաւ սպառեցան ։

Կ. Պոլիս և իւր շրջակայքը տարբեր պատճառներ ունին . այս մայրաքաղաքը միշտ հաղորդակցութեան մէջ է ամէն երկրի Հայոց հետ, և գաւառները սոյն կեդրոնին հետ, ուր պանդուխտներն անպակաս են. ամէն ժամ եւս կը նորոգէ այս պանդուխտներու բնակութիւնը։ Ակնցի, Կեսարացի, Մշեցի, Վանեցի և այլ գաւառացի ո՞ր թաղի մէջ չգտնուիր, ո՞ր տունը , ո՞ր խանը , ո՞ր Նաւահանգիստը , ո՞ր եկեղեցին , շատերն ընտանեօք , շատերն ալ հոս ամուսնացեալ. անպակաս են և եկեղեցականք ։

Այս տեղ մանաւանդ Օսմ. բարեխնամ կայսրութիւն մեծամեծ խնամքով պահած է Հայերը, և, որ յատուկ ուշադրութեան արժանի է, միակ կայսրութիւնն է որ չներեր իւր հպատակաց, մանաւանդ Հայոց, գաղթելու իր հողէն, ջանալով գոհ ընել զիրենք ։

Պատուական և օգտակար էր այն սովորութիւնը, երբ Էջմիածնի նուիրակները կը շրջէին Հայոց մէջը, թէ իրենց բնիկ հողին վրայ բնակողաց և թէ գաղթելոց օրհնաբեր և ողջոյնաբեր լինելով, Հայոց՝ և Հայոց մէջը, եկեղեցւոյն՝ և իւր մայր Աթոռոյն մէջը . ոչ միայն շնորհաբաշխ և նուիրահաւաք էր անոր պաշտօնը, այլև խնդրակ և բանբեր ։ Հարցուցէք պատմութեանն և քննեցէք, կը տեսնէք որ Նուիրակաց անհետանալէն զկնի, կորուստներ սկըսեր են մեծամեծ յաջողութեամբ կըլնուլ զՀայս ։ Օտարաց գործունէութեամբ լեզուն ու կրօնքը կողոպտուած Հայոց վանքի Եպիսկոպոսն ու Մայրապետն դեռ կը պահեն Լուսաւորչի պատկերն և կը յիշեն ջերմեռանդութեամբ սուրբ Էջմիածինն՝ յԱւստրիա կամ ի Բոլոնիա , ինչպէս կը գրեն տեղեկագիրք և այցելուք։ Նոյնքան օգտակար էր նաև Մշոյ սուրբ Կարապետի նուիրակն, որ կը շրջէր ուր որ Հայու հոտ առնէր, և ցայսօր այդ նուիրակութեանց արդասիքն է, որ Մոզդոկէն, Աժտերհանէն, Խրիմէն, Նոր Նախիջեւանէն, Կովկասէն, Պարսէն, Ռումանիայէն և Թուրքիոյ գրեթէ ամէն գաւառներէն ամէն տարի ուխտ բնողներ, ուխտ եկողներ բազմաթիւ են այդ սուրբ հողոյն վրայ կառուցուած սուրբ ուխտին, մուրատատուր սուրբ Կարապետին, ուր եկողները կրօնապէս մխիթարուելէն զկնի, հոգեպէս և մտաւորապէս ալ կը ճաշակեն քաղցրութիւն յիշատակաց, տեսութիւն վայրաց մեր անմահ Նախնեաց ։

Ա՜հ, ուխտաւորութիւն, ի՛նչ հզօր և սրբազան կապերով կը կապես մեր կեանքը մեր արմատին ։ Ուխտաւորն երբ իր աչքով տեսնէ այդ երկիրները, այլեւս անփոյթ և անտարբեր չմնար երբ լսէ թէ այդ վանքը կը կործանին քանի մը կրօնաւորաց կիրքեր և աշխարհականաց ոմանց շահերը . անփոյթ և անտարբեր չկրնար կենալ, երբ լսէ թէ կը գայթակղի, հառաչափոխ կը լինի ժողովուրդն այս և այն պատճառաւ, և թէ՝ կը գաղթեն այդ երկրէն Հայերը . . . ։

ՀԱՆԱԶԱՆՔ

Պ. ԷԴՈՒԱՐԴ ԳՐՄԲԼԱՆՏ

Պ. Էդուարդ Գրմպըլանտ , «մտածումները կարդացող», ինչպէս կ'ըսեն, որ քանի մ'ամիս առաջ այնքան աղմուկ յարոյց ի Բարիզ իւր կատարած այլ և այլ փորձերով, Լոնտրա վերադարձած է Գերմանիոյ և Ռուսիոյ մէջ արդիւնաւոր ուղեւորութենէ մը յետոյ ։ Անմիջապէս ընդունած է բազմաթիւ լրաբերներու այցելութիւնք, և հետաքրքրական տեղեկութիւններ հաղորդած է անոնց իւր ուղեւորութեան վրայ ։ Մանաւանդ Ռուսիոյ մէջ է որ յոյժ լաւ ընդունելութիւն գտած է, ուր հասած էր արդէն իւր ի Բարիզ կատարած փորձերուն յաջողութեան համբաւն։ Ի մէջ այլոց, Ալէքսիս մեծ-դուքսն և ի մասնաւորի Կուրքօ զօրավարն այսուհետեւ իւր ամենահզօր «հպատակ»ներն են , այսինքն կարող է բացայայտ կերպիւ կարդալ անոնց մտաց մէջ ։ Բեդրըպուրկի մէջ, Պ. Գրմպըլանտ Կուրքօ զօրավարին հետ տեսարան մը կատարած է, որ յոյժ կը տարբերի իւր սովորական փորձերուն քիչ մը միօրինակ ծրագրէն ։ Խնդրած է զօրավարէն որ երեւակայէ թէ պատերազմի դաշտին վրայ կը գտնուի և հրամաններ կուտայ ։ Որոշուեր է որ բազմոց մը ներկայացնէ մարտկոցը , աթոռներ՝ զօրագունդեր , և սեղանները՝ թշնամւոյն պատնէշները ։ Յետոյ կապեր են գուշակին աչերը , որ մատներով բռնած ռազմագէտին դաստակը , սկսեր է յարձակիլ կատարեալ ճշդութեամբ մը , կատարելով բոլոր այն շարժումներն որոց վրայ կը մտածէր զօրավարն , ձախ կողմ երթալով , աջ կողմ դառնալով , այս ինչ զօրագունդն յառաջ վարելով , այն ինչ դիրքը գրաւելով , մինչեւ որ ռուսական դրօշակն—ժանեկազարդ սփռոցի թաշկինակ մը—պարզուեցաւ անդուսեայ մարտկոցին վրայ ։

Վարշաւիոյ մէջ , Պ. Գրմպըլանտ աւելի հետաքրքրական դէպքի մը դիւցազնն եղաւ ։ Երկու ռուս գործաւորներ բանտարկուած էին անդ՝ սա ամբաստանութեամբ թէ 200,000 րուպլի գտած էին , որք 1831 ի բոլոնական ապստամբութեան ատեն ընդարձակ գետնի մը մէջ թաղուած են եղեր ։ Գետնին տէրերն ընտանեկան աւանդութեամբ գիտէին այդ գանձին գոյութիւնը , բայց ճշդիւ ծանօթ չէին թէ ո՛ւր կը գտնուէր ։ Գալով այն երկու գործաւորաց որք այդ գանձը գտած և վերուցած լինելու ամբաստանութեամբ բանտարկեալ էին, նոքա կը մերժէին ո և է խոստովանութիւն ընել ։ Խնդրոյն քննութիւնն ստանձնող դատաւորն , յուսահատելով , Պ. Գրմպըլանտի դիմեց և գանձուն տիրոջ հետ համաձայնութեամբ , գումարին մէկ քառորդն իրեն տալ առաջարկեց եթէ յաջողէր գտնել զայն ։ Պ. Գրմպըլանտ յայտարարեց թէ երաշխաւոր չէր լիներ բնաւ յաջողութեանը համար , բայց պատրաստ էր փորձել ։ Երկու ամբաստանեալք յայնժամ իւր ներկայութեան բերուեցան կառավարչին սրահին մէջ ։ Իսկոյն , անոնց աչաց առջեւ քանի մը ոսկւոյ դրամներ դըրաւ , ըսաւ թէ գանձը պարունակող արկղը տարած ատեն շտապաւ ճանբուն վրայ ձգած էին զանոնք , և թէ իրմէ , Գրմպըլանտէ միայն կախում ունէր գտնել այն տեղն ուր պահած էին գանձը ։

Երկու մարդիկը բնականաբար յոյժ դէշ կերպիւ ընդունեցան այս յայտարարութիւնը, և նախ և առաջ յոյժ քիչ տրամադիր երեւցան Պ. Գրմպըլանտի փորձին ենթարկուելու։ Բայց, առանց սպասելու որ որոշում մը տան, Պ. Գրմպըլանտ ոսկեայ դրամները թուղթի մէջ փաթթեց, դրաւ զայն ամբաստանեալներէն անոր ձեռքն որ պարզամտագոյն երեւցաւ իրեն, և դուրս ելաւ ըսելով որ ծրարը պահէ այն տեղն որ ուզէ։ Հինգ վայրկեան յետոյ, սրահը կը վերադառնար, աչերը կապել կուտար, ամբաստանեալոյն դաստակէն կը բռնէր, և շիտակ դէպ ի վառարանը կ'երթար, ուր կը գտնէր ոսկիները՝ մոխիրներուն տակ պահուած։ Թշուառ գործաւորն այնքան բուռն տպաւորութիւն զգաց այդ գործողութեան վրայ, զոր գերաշխարհային գուշակութիւն մը կը կարծէր, որ ծունր իջաւ և խոստովանեցաւ թէ արդարեւ իւր ընկերոջ հետ գտած ու վերուցած էր գանձը, յարելով թէ դժբաղդաբար չէր կրնար ցոյց տալ թէ նոյն պահուն ո՛ւր պահուած էր արկղը , սա պատճառաւ որ իւր ընկերը գանձին գտնուելուն գիշերն իսկ ուրիշ տեղ փոխադրած էր զայն , և մերժած էր միշտ նշանակել նոր թաքստոցը ։

Միւս ընկերն յայնժամ հաստատեց այս խոստովանութեան ճշդութիւնը , բայց յայտարարելով թէ չէր ուզեր երեւան հանել իւր գաղտնիքն և բացարձակապէս կը մերժէր Պ. Գրմպըլանտի փորձերուն ենթարկուիլ։

—Ըստ որում այդ պարոնն այնքան խորագէտ է , աւելցուց հեգնաբար , թող երթայ գտնայ նոր թաքստոցը . . . բայց թող ինձմէ օգնութիւն չյուսայ բնաւ ։

Գործն այդ վիճակին մէջ մնացած է ։ Գրեթէ անլուծելի կը թուի , և երկու ամբաստանեալք տակաւին բանտը կը մնան ։

ԻԼԱՆ

Աքեատա պուլունան ասաքիր շահանէ իչուն էվվէլճէ միւպայեասը իլան խոլէն երզադեան գըյէյի ճէտուալէրի իթիպար իլէ նանը աղիզին 54,6 — հընթա , վէ չայիր վէ նուհուտըն 39 — տաղիտ վէ կաղ վէ զէյթունըն 70,2 — կիւշթին 218,4 — շէքէրին 152,1 — էրզին 76,4 — բուղէնը սատէնին 436,8 — թուզըն 29,6 — սօղանըն 23,4 — զէյթ վէ սապօնըն 154,4 — խըբարմաչէթին 366 6 — պէքսիմաըն 78 — ֆասուլեանըն 84,2 — սամանըն 12,4 — հաթապըն 6,2 — քէօմիւրին 17,9 փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլտըղընտան , իթասընա թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

17 քեանունի սանի , 1300

1—3

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
287 միլիոն ֆրանք

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՊԻԼՑԻ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՂԱԼԱԹԻԱ, ՃԱԼՕՃԵԱՆ ԽԱՆ

Մոսկուայի և Բեդրպուրկի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍԸՐ)

Մի քանի վայրկենի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մետաղեայ գործիքի: Եղունգները կը շտկուին:

Խորհրդակցութիւնք ամէն օր ժամը (Ը. Ն.) 10էն 5:

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 439
Պ. Սեպաստի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն
ՍՈՖԻ ԿՐԻՆՏՋԻ
Ոտնաբոյժ

Ն. ԲԱՔԷ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիոյ և Բաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մինկրէլի, որ յունվար 28ին Մարսիլիայէն և փետրվար 5ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Արտէշ, որ փետրվար 3ին երեկոյեան ժամ 4ին պիտի մեկնի:

Ուղղակի և դիւրին ուղևորութիւն

Նաւուղիքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէվանտօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալա	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բատրէ	1,700
Տօմինօ	1,800	Բլիւտօ	2,800
Տրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Էրատօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրանտօ	2,200	Սօրէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւնօ	2,300	Քասանտրօ	3,600
Քէլսօ	2,000	Ըէնտօ	3,600
Քօֆօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Եէտթօ շոգենաւը, նաւապետ Իւթէն, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն տոմս հասաւ:

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւնք կ'ընծայուին.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Արևելեան միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆալօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անաթօլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իստրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիպուրեան	2500
Սայփրեան	2000	Լիպեան	800
Տուրջ	700	Օրոթա	700
Էճիպշըն	3700	Պէրսիան	3800
Ֆայեան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէսպիան շոգենաւը, նաւապետ Պոլ, այսօր Լիվըրբուլէն տոմս հասաւ:

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւնք կ'ընծայուին.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլքի խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Թուրնըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլիրրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ—(Սկսեալ 1 Հոկտեմբեր 1883 մինչև ցնոր տնօրինութիւն)

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Կռխ. թ. 121 ճանբ. Առ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ...... մեկնում	7 15
Գում—գաբու	7 27
Եէտի—գուլէ	7 41
Մագրիգիւղ	8
Այաստեֆանոս	8 14
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	8 26
Սպարթա—գուլէ	9 12
Հատըմքէօյ	9 49
Չաթալճա	10 35
Գապաքճէ ժամանում	11 7
մեկնում	11 17
Սինէքլի	12 20
Չերքէզքէօյ ժամ.	1 4
մեկ.	1 34
Չորլու ժամ.	2 23
մեկ.	2 33
Մուրատլը—Քէօրէքլի	3 27
Սէյիտլէր—Չիֆթլիք	4 2
Լիւլէ—Պուրկազ	4 45
Պապա—Էսքի	5 30
Պայլօ—քէօյ	6 17
Ուզուն—Քէօփրիւ	7 15
Գուլէլի—Պուրկազ ժմ.	7 38
մկ.	7 58
Ուրլի	8 24
Ադրիանուպոլիս ժմ.	9 14
	Երեկոյ

Կառախումբ	Կռխ. թ. 122 խառն Առ. ժ. վ.
Ադրիանուպոլիս մկ.	8 31
Գատըքէօյ	9 18
Մուսթաֆա բաշա	10 8
Հարմանլը	11 25
Թըրնովա ժամ.	12 2
մեկ.	12 43
Հասքէօյ—Գազանլըք	1 46
Եէնի—Մահալլէ	3 6
Բարապլը	3 49
Գալթոնիցա	4 36
Փիլիպէ ժամ.	5 4
մեկ.	5 34
Թաթար Բազարճըք ժմ.	5 47
մկ.	6 57
Սարամպէյ	7 31
	Երեկոյ

ԳԻԾ Ա. ՊՈԼԻՍ—ՍԱՐԱՄՊԷՅ

Կառախումբ Սարամպէյէն մեկնող	Կռխ. թ. 121 խառն Առ. ժ. վ.
Սարամպէյ մեկ.	6 7
Թաթար Բազարճըք ժմ.	6 41
մկ.	6 51
Փիլիպէ ժամ.	8 4
մեկ.	8 29
Գալթոնիցա	9 2
Բարապլը	9 47
Եէնի Մահալլէ	10 35
Հասքէօյ—Գազանլըք	11 55
Թըրնովա ժամ.	12 43
մեկ.	1 23
Հարմանլը	2 11
Մուսթաֆա—փաշա	3 22
Գատըքէօյ	4 8
Ադրիանուպոլիս ժամ.	4 54
	Երեկոյ

Կառախումբ	Կռխ. թ. 1 ճանբ. Առ. ժ. վ.
Ադրիանուպոլիս մեկ.	6
Ուրլի	6 52
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)	7 46
Ուզուն—Քէօփրիւ	8 3
Պայլօ—քէօյ	8 49
Պապա—Էսքի	9 49
Լիւլէ—Պուրկազ	10 29
Սէյիտլէր—Չիֆթլիք	11 9
Մուրատլը—Քէօրէքլի	11 45
Չորլու ժամ.	12 35
մեկ.	12 45
Չերքէզքէօյ ժամ.	1 34
մեկ.	2 4
Սինէքլի	2 58
Գապաքճէ ժամ.	3 45
մեկ.	3 55
Չաթալճա	4 32
Հատըմքէօյ	5 24
Սպարթա—գուլէ	6 1
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	6 38
Այաստեֆանոս	6 51
Մագրի—գիւղ	7 5
Եէտի—գուլէ	7 26
Գում—Գաբու	7 40
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	7 50
	Երեկոյ

ԳԻԾ ԳՈՒԼԷԼԻ—ՊՈՒՐԿԱԶ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Տէտէ Աղաճէն մեկնող	Կռխ. թ. 222 խառն
222 թիւ կառախումբն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կը բանի:	կէս օրէն վերջը
	ժ. վ.
Տէտէ—Աղաճ մեկ.	12 14
Ֆէրրէ	1 54
Պիտիքլի	3 20
Սուֆլի	4 23
Տիմէթօքա	5 42
Գուլէլի—Պուրկազ ժմ.	6 17
	Երեկոյ

2 թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի:

Կառախումբ Ադրիանուպոլսէն մեկնող	Կռխ. թ. 221 խառն Առ. ժ. վ.
221 թիւ կառախումբն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կը բանի:	
Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	8 52
Տիմէթօքա	9 37
Սուֆլի	11 2
Պիտիքլի	12 10
Ֆէրրէ	1 21
Տէտէ—Աղաճ ժամ.	2 28
	Երեկոյ

2 թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի:

ԳԻԾ ԹԸՐՆՕՎԱ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ (1) Թըրնովայէն մեկնող	Կռխ. թ. 322 խառն Երեկոյ ժ. վ.
Թըրնովա մեկ.	1 3
Գարաբունար	1 51
Բաշնէ—Մահալլէսի	3 2
Եէնի—Զաղրա	4 17
Քերմանլը	5 15
Եամպօլու ժամ.	6 11
	Երեկոյ

122 և 121 թիւ կառախմբոց հետ կը հաղորդակցի:

(1) 322 թիւ կառախումբն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կը բանի:

Կառախումբ (1) Եամպօլուէն մեկնող	Կռխ. թ. 321 խառն Առ. ժ. վ.
Եամպօլու մեկ.	7 6
Քերմանլը	8
Եէնի—Զաղրա	9 14
Բաշնէ—Մահալլէսի	10 29
Գարաբունար	11 35
Թըրնովա ժամ.	12 13
	Երեկոյ

121 և 122 թիւ կառախմբոց հետ կը հաղորդակցի:

(1) 321 թիւ կառախումբն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կը բանի:

ԳԻԾ ՎԱՌՆԱ—ՌՈՒՍՃՈՒՔ

1884 Մայիս 20էն սկսեալ

Կառախումբ Վառնայէն մեկնող	Կռխ. թ. 402 Թղթատար Առ. ժ. վ.	Առ. ժ. վ.
Վառնա (Պիւֆէ) ... մեկ.		6 30
Կիւպէճլէ	6 59	7
Բրավատի	7 49	7 50
Շումնու—Րօստ	8 36	8 39
Շէյթանճըք (Պիւֆէ)	9 28	9 48
Ըշըքլար	10 32	10 33
Րազկրատ	11 8	11 9
Վէթօվա	11 57	11 58
Չերնավօտա	12 28	12 43
Ռուսճուք (Պիւֆէ) ժմ.	1 5	
	Երեկոյ	Երեկոյ

ԳԻԾ ՌՈՒՍՃՈՒՔ—ՎԱՌՆԱ

Կառախումբ Ռուսճուքէն մեկնող	Կռխ. թ. 421 խառն Առ. ժ. վ.	Առ. ժ. վ.
Ռուսճուք ... մեկ.		8 52
Չերնավօտա	9 30	9 33
Վէթօվա	10 9	10 10
Րազկրատ	11 9	11 10
Ըշըքլար	11 50	11 51
Շէյթանճըք	12 31	12 49
Շումնու—Րօստ	1 35	1 38
Բրավատի	2 26	2 27
Կիւպէճլէ	3 19	3 20
Վառնա ... ժամ.	3 48	
	Երեկոյ	

ԳԻԾ ՌՈՒՍՃՈՒՔ—ՎԱՌՆԱ

Կառախումբ Ռուսճուքէն մեկնող	Կռխ. թ. 401 Թղթատար Առ. ժ. վ.	Առ. ժ. վ.
Ռուսճուք (Պիւֆէ) մեկ.		7 55
Չերնավօտա	8 44	8 49
Վէթօվա	9 41	9 43
Րազկրատ	10 56	11 10
Ըշըքլար	12 3	12 6
Շէյթանճըք (Պիւֆէ)	12 57	1 27
Շումնու—Րօստ	2 21	2 35
Բրավատի	3 36	4 41
Կիւպէճլէ	4 48	3 50
Վառնա ... ժամ.	5 28	Երեկոյ

Դիտողութ.—401 և 402 թիւ թղթատար կառախումբք ամէն շաբթու չորեքշաբթի և կիրակի օրերը միայն տեղի կունենան:

ԳԻԾ ՎԱՌՆԱ—ՌՈՒՍՃՈՒՔ

Կառախումբ Վառնայէն մեկնող	Կռխ. թ. 422 խառն Առ. ժ. վ.	Առ. ժ. վ.
Վառնա ... մեկ.		8 20
Կիւպէճլէ	8 58	8 59
Բրավատի	10 6	10 11
Շումնու—Րօստ	11 12	11 26
Շէյթանճըք	12 40	1 10
Ըշըքլար	2 18	2 21
Րազկրատ	3 7	3 21
Վէթօվա	4 26	4 28
Չերնավօտա	5 8	5 13
Ռուսճուք ... ժամ.	6	Երեկոյ

421 և 422 թիւ խառն կառախումբք ամէն շաբթու երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ օրերը միայն տեղի կունենան:

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Սէլանիկէն մեկնող	Կռխ. թ. 522 խառն Առ. ժ. վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6 40
Թօփսին	7 8
Ամաթօվօ	8 35
Քարասուլու	9 9
Կիւմէնճէ (Հալթ)	9 25
Կէօրկէլի	10 27
Միրօվաճ	11 25
Ստրումիցա (Հալթ)	11 42
	կէս օր
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	12 31
մկ.	12 56
Գրիվօլագ	2 4
Վէնէճիանօ—Կրատսքօ	3 7
Քէօփրիւլիւ	4 30
Զելէնիքօ	5 38
	Երեկոյ
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	6 34

Կառախումբ	Կռխ. թ. 623 խառն Առ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... մեկ.	9
Իլէշան	10 4
Քաչանիք	10 58
Վէռիզօվից	12 5
Լիբլեան	1 9
Բրիշթինա	2 8
	կէս օրէն վերջը
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) ժամ.	8 14

Այս կառախումբ Սէլանիկէն եկող 522 թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի:

Կառախումբ Միթրօվիցայէն մեկնող	Կռխ. թ. 621 խառն Առ. ժ. վ.
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	8 55
Բրիշթինա	10 11
Լիբլեան	11 15
Վէրսովից	12 16
Քարասանիք	
Իլէշան	
	Երեկոյ
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժամ.	2 45

Կառախումբ	Կռխ. թ. 52 խառն Առ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	6 9
Զելէնիքօ	7 27
Քէօփրիւլիւ	8 48
Վէնէճիանօ—Կրատսքօ	10 16
Գրիվօլագ	11 4
	կէս օր
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	12 7
մկ.	12 22
Ստրումիցա	1 29
Միրօվաճ	1 41
Կէօրկէլի	2 40
Կիւմէնճէ	3 40
Քարասուլու	3 54
Ամաթօվօ	4 28
Թօփսին	5 22
	Երեկոյ
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.	6

Այս կառախումբ Միթրօվիցայէն եկող 621 թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 20 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1884, մինչև ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

Առաւօտ:

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 18	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49
Գում—գաբու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —
Եէնի—գաբու	6 32	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 04
Տավուտ փաշա	6 35	...	8 —	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 07
Սամաթիա	6 40	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12
Եէտի—գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15
Մագրիգիւղ	6 56	8 —	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...
Այ—Ստեֆանոս	...	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...
Քիւչիւքչէքմէճէ	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...

Իրիկուն:

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60			
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 11	...	...	...
Գում—գաբու	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22	...	...	...
Եէնի—գաբու	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 26	...	...	...
Տավուտ փաշա	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	...	5 41	...	6 29	...	...	...
Սամաթիա	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 34	...	...	...
Եէտի—գուլէ	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39	...	...	...
Մագրիգիւղ	...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 16	6 50	...	...	...
Այ—Ստեֆանոս	...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...	...	...	...
Քիւչիւքչէքմէճէ	...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

Առաւօտ:

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւքչէքմէճէ	...	...	7 34	...	...	...	...	...	...	...
Այ—Ստեֆանոս	...	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20
Մագրիգիւղ	6 33	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31
Եէտի—գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44
Սամաթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48
Տավուտ փաշա	6 55	7 46	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53
Եէնի—գաբու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56
Գում—գաբու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10

Իրիկուն:

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1			
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւքչէքմէճէ	...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...	...
Այ—Ստեֆանոս	...	1 34	...	2 33	...	...	...	4 48	5 39	...	6 51	...	...	...
Մագրիգիւղ	...	1 45	...	2 44	3 20	...	...	4 59	5 50	...	7 5	...	...	...
Եէտի—գուլէ	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26	...	...	...
Սամաթիա	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	...	5 19	6 8	6 42	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	12 57	...	2 33	3 6	3 42	4 17	...	5 24	6 13	6 47	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	1 ...	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	...	5 28	6 16	6 50	...	...	...	...
Գում—գաբու	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 40	...	...	...
Կ. Պոլիս	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 03	7 50	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբ

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրն անգամ մը կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեփպօ	3,000	Նայլ	2,500
Բոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Բարթիա	3,800	Բարթիա	3,200
Բալմիրա	2,500	Բալմիրա	3,000
Բրինց Ֆրէտ	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քատալոնիա	4,700	Սամարիա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամոս	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիդոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Թեսալիա շոգենաւը, նաւապետ Ճոնէս, ամսոյս 9ին Լիվըրբուլէն տոմս հասաւ ընդհանուր վաճառքով:

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիլ փաշա խան Ղալաթիա

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պլէյս
Արկատիա	2,500	Ռոճըրս
Անատոլիա	2,500	Քրոսթուէյթ
Լաքոնիա	2,500	Ռոպինս
Մասետոնիա	3,500	Մորկ
Բրիտանիա	2,800	Ֆոթըրկիլ

Մասետոնիա շոգենաւն ամսոյս 20ին շաբաթ օր Պոլսէն տոմս պիտի վերադառնայ և Լիվըրբուլ պիտի ուղևորի:

Ռումելիա շոգենաւն ամսոյս 10ին Լիվըրբուլէն տոմս պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվըրբուլ պիտի ուղևորի:

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով փոխադրելու ապրանք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանտահար	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Թէպըս	3000
Ալեքսանդրիա	3250	Ատրիմպէք	1700
Թիպըր	3250	Լոդըս	800
Մալթա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սէթի	700

Մալթա շոգենաւը, նաւապետ Թօմսոն, տոմս հասաւ ընդհանուր վաճառքով, և շուտով պիտի վերադառնայ ի Լիվըրբուլ:

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, Լիվըրբուլէն տոմս հասաւ ընդհանուր վաճառքով:

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ճ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄԶ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

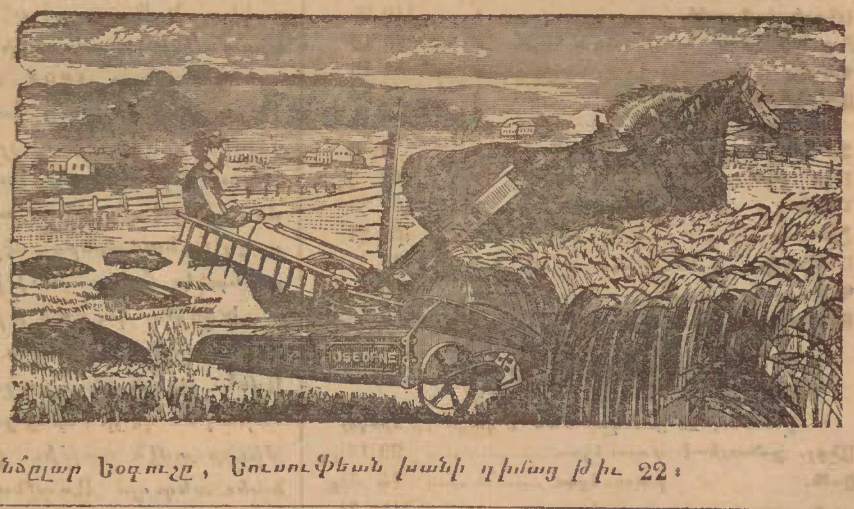

Օրը 33,000 քառակուսի կանգուն, այսինքն 33 տէօնիւմ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխա: Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակալսն Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք. Կալաթա Եօրկանճըլար ճառտէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22:

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐԸ

1885 Յունուար 1 երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԿՂԶԻՔ

ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

Կղզիներէն կամուրջ

ժ. վ.
2 30 Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը
2 45 Բէնտիք Գարթալ Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը

Կամուրջէն կղզիները

9 30 Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի Գարթալ Բէնտիք
10 45 Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի

Օդը խիստ հարաւ փչած կամ սաստիկ ձիւն տեղացած ատեն առաւօտուն առաջին շոգենաւը չը բանելով երկրորդ շոգենաւը մէկ անգամ պիտի բանի և երեկոյին ալ կամուրջէն ժամ 10.30ին շոգենաւ մը պիտի երթայ մինչև Մեծ կղզի:

ԿԻՐԱԿԷ ՕՐԵՐԸ

Կղզիներէն կամուրջ

3 — Բէնտիք Գարթալ Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը
8 — Բէնտիք Գարթալ Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը

Կամուրջէն կղզիները

4 — Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի Գարթալ Բէնտիք
9 30 Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի Գարթալ Բէնտիք

ՀԱՅՏԱՐ—ՓԱՇԱ

ԻԶՄԻՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂՒՈՅ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ՅԱՐՄԱՐԵԱԼ
ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

Կամուրջէն
3 40 Իզմիտ գացող կառախումբ թ. 2
6 Առանց յարմարելու
8 15 Իզմիտ գացող կառախումբ » 4
9 46 Մալթէփէ » » » 4
11 15 Բէնտիք » » » 6

Հայտար բաշաէն
4 10 Բէնտիքէն եկող կառախումբ թ. 1
7 10 Իզմիտէն » » 3
8 45 Առանց յարմարելու
11 20 Իզմիտէն եկող » » 5
11 55 Մալթէփէէն եկող » » 5

ԳԱՏԸ—ԳԻՒՂ

ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ Կամուրջէն	ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ Գատըգիւղէն	ԿԻՐԱԿԷԻ ԸՆԹԱՑՔ Կամուրջէն	ԿԻՐԱԿԷԻ ԸՆԹԱՑՔ Գատըգիւղէն
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
2 30	2 30	2 45	2 45
3 15	3 15	3 30	3 30
4 —	4 —	4 15	4 15
4 45	4 45	5 —	5 —
5 45	5 45	6 —	6 —
9 15	9 10	9 —	9 —
10 —	9 50	10 —	10 —
10 45	10 30	11 —	11 —
11 30	11 20	12 —	12 —
12 —	12 —		
— —	— —		

Գատըգիւղի շոգենաւք ի հարկին պիտի հանդիպին Հայտար բաշա:

Օդը խիստ հարաւ փչած կամ սաստիկ ձիւն տեղացած ատեն երեկոյները կամուրջէն ժամ 12ին մեկնող շոգենաւը քառորդ մ'առաջ ճամբայ պիտի ելնէ:

Ն. Բ.—Կը ծանուցուի, թէ օտար արծաթ դրամոց գործածութիւնը կայսերական կառավարութեան կողմանէ արգիլեալ լինելով, Իտարէի Մախսուսէի տոմսավաճառք չպիտի առնուն հաշիւ տան դրամ. և որովհետև դրամ մանրելու պարագայ չունին նաև, ուստի ուղևորք պարտին ունենալ պատրաստ շոգենաւուն վարձքն, որպէս զի ժամավաճառ չլինին:

Կամրջի և նաւահանգստի գործակալք տոմսերը պիտի հաւաքեն առնուն. խստիւ արգիլեալ է նոյն տոմսի տեղ դրամ ընդունիլ. այս արգելքին հակառակ վարուողները ծանրապէս պատասխանատու են. ուստի կը խնդրուի, որ կամրջէն ուղևորք կամրջէն վրայ, և Գատըգիւղէն ուղևորք Գատըգիւղի նաւահանգստին վրայ, իսկ ուրիշ նաւահանգիստներէ շոգենաւ մտնողները շոգենաւուց մէջ տոմս առնուն:

Երեկոյները կամրջէն ժամը 9.45ին, Մեծ կղզեաց, և ժամը 11.30 և 12ին Գատըգիւղի համար ելնող շոգենաւուց մէջ չպիտի ընդունուին լայնանիստ բեռներ, մեծ մառուկներ, երկաթասանեակ աթոռներ, և այլն որ նեղութիւն կուտան ուղևորաց:

Օդը մեգապատ եղած ժամանակ, ամէն շոգենաւ վտանգէ զգուշանալու համար, պիտի դադար առնու իւր գտնուած տեղը: Այսպէս եթէ փոթորիկի պատճառաւ շոգենաւք չկատարեն իրենց որոշեալ ընթացքն, ուղևորք գանգատելու իրաւունք չպիտի ունենան:

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ